

OBIŠČITE NOVOLETNI SEJEM

v prostorih sindikalnega doma
IZKORISTITE UGODEN NAKUP!

v Kranju
od 18. do 26.
decembra 65

LETO XVII. — Številka 98

Ustanovitelj: občinski odbor SZDL Je senice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin. — Izdaja časopisno pod etje »Gorenjski tisk« — Glavni in odgovorni urednik SLAVKO BEZNIK

GLAS

KRANJ, sredi, 22. 12. 1965
CENA 40 DIN

Let izhaja od oktobra 1947 kot tednik; Od 1. januarja 1958 kot poltednik; Od 1. januarja 1960 trikrat tedensko; Od 1. januarja 1964 kot poltednik; In sicer ob sredah in sobotah

GLASILO SOCIALISTICNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

OBČINSKI PRAZNIK V ŠKOFJI LOKI

Plakete in priznanja

Najbolj delavnim društvom in posameznikom

Prileditve ob letošnjem občinskem prazniku v Loki (18. decembra) se vrstijo že več dni, glavne slovesnosti pa so bile v soboto, prav na dan praznovanja. Dopoldne je bila najprej razširjena seja muzejskega sveta, ki so se je udeležili tudi predstavniki občine in na kateri je ravnatelj Loškega muzeja Andrej Pavlovec govoril o spremenjeni vlogi muzeja, ki vse bolj postaja središče kulturnega življenja v občini.

Popoldne je bila v gradu otvoritev nove galerije, ki bo služila za občasne razstave, v njej pa bodo v prihodnje tudi seje loške občinske skupščine in razna predavanja. Galerija in z njo tudi prvo razstavo 25 podob Loke od leta 1698 do danes je odprl predsednik sveta za kulturo in prosveto loške občine Andrej Pavlovec, v ponedeljek (20. decembra) pa je bilo v njej tudi že prvo

predavanje, in sicer je prof. France Planina popeljal z lepimi barvnimi diapozitivi številne poslušalce po krajih Loškega pogorja in Poljanske doline. V letu 1965 bodo uredili v novi galeriji 12 obasnih razstav (7 umetnostnih, nekaj etnografskih in druge), ob tem predvidevajo, da se bo zbiral fond za stalno galerijo, ki bo v tem prostoru. Po otvoritvi je bila v gale-

riji slavnostna seja občinske skupščine, ki so ji od gostov prisostvovali tudi republiški sekretar za kulturo Tomo Martelanc, republiški sekretar za gospodarstvo Sveto Kobal, Boris Ziherl, dr. Milko Kos, dr. Zoran Kržišnik itd. Po nagovoru predsednika občinske skupščine so najbolj zaslužnim posameznikom in društvom razdelili vsakoletne velike plakete in priznanja. Veliko plaketo so letos dobili Muzejsko društvo v Loki za dolgoletno delo pri muzeju in za izdajanje Loških razgledov, ki so izšli letos že dvanajstič, akademski slikar Ive Šubic za slikarsko delo

in še posebej za razstavo ob občinskem prazniku leta 1961 in dr. Anton Polenec za znanstveno biološko delo. Priznanja pa so podelili upravitelju osnovne šole tov. Vidmarju, upravitelju glasbene šole tov. Škulju in telovadnemu društvu Partizan v Selcah.

Po slavnostni seji je Koroški akademski oktet priredil koncert v počastitev letošnjega loškega občinskega praznika.

24 let naše armade

PRIPADNIKI JUGOSLOVANSKE LJUDSKE ARMADNE SO DOČAKALI SVOJ PRAZNIK — 22. DECEMBER Z NOVIMI REZULTATI, USPEHI IN DOSEŽKI NA VSEH PODROČJIH NJIHOVE DEJAVNOSTI. OB PRAZNIKU SE PRIDRUŽUJEMO ČESTITKAM Z ZELJO ZA NOVIMI USPEHI IN DA BI SE NAPREJ V MIRU VAROVALI NASO DOMOVINO. NA SLIKI: VOJAKI — PLANINCI VADIJO V ZASNEŽENIH STRMINAH

Spoštovani bralci in naročniki!

Te dni bo naša uprava razposlala poštam položnice za poravnavo naročnine za prvo polletje 1966. Pismonoši se bodo torej oglasili pri vas prihodnji teden ali pa po Novem letu.

V novem letu naročnine ne bomo povišali. Za 2.000 dinarjev ali 20 novih dinarjev boste lahko brali GLAS vse leto. Polletna naročnina pa je 1.000 dinarjev ali 10 novih dinarjev.

Glas je tako najcenejši časopis, saj ga lahko v predplačilu dobite po 20 dinarjev ali 20 para vsako številko!

Razen tega bo Glas v marcu 1966. leta priredil za vse stare in nove naročnike

veliko nagradno žrebanje

s 100 dobitki v vrednosti poldrug milijon dinarjev. S plačano polletno naročnino boste z enim glasom sodelovali pri žrebanju naslednjih dobitkov: hladilnik, pralni stroj, 5 tranzistorskih radioaparatorov, 5 gramofonov, več mikserjev, ožemalcev, jogijev, kuhalnikov, ekonom loncev itd.

Za plačano celoletno naročnino dobite dva kupona za nagradno žrebanje! Prav tako dobite še po 1 kupon za vsakega novega naročnika!

Poravnajte naročnino - zbirajte nove naročnike!

VZGOJA MLADINE PRED OBČINSKO KONFERENCO SZDL KRANJ

Česa se sramujemo?

Problemi neprilagojene mladine so jasna zadeva

Vilfan: Treba bo čimprej razčistiti ali naj bo naša vzgoja in šola samo za ožji krog, kot je to bilo nekoč, ali je namenjena slehernemu mlademu občanu

Prav gotovo ni bilo slučajno, da je občinska konferenca, ki je bila v soboto v Kranju, zavrila na probleme mladih. Verjetno niti prvi govornik v razpravi — Marija Strajner, predsednik zveze prijateljev mladine, ni bil glavni povod za to, da je večina izmed 14 diskutantov omenjala prav te probleme. Zlasti pa še Zdenka Juran-

čič, Milan Batista, Edgar Vončina, Jože Trček in na koncu tudi podpredsednik Glavnega odbora SZDL Slovenije Jože Vilfan, ki se je med mnogimi poslanci in drugimi gosti udeležil konference.

Glavni povod za tako smer konference so nedvomno problemi pri vzgoji in šolanju

ljanju v družbi. Ze Marija Strajnerjeva je ob ugotovitvi, da otroško varstvo zajema le dobrih 5 odstotkov otrok dejala, da pri tem zavozlanem problemu in kljub vsem današnjim težavam ne bi smeli gledati le trenutnih in ekonomskih pokazateljev, marveč reševati te težave zavestno, vztrajno in perspektivno. Pri tem je bilo veliko pohvalnih in pikrih na račun raznih šolskih in vzgojnih ter varstvenih zavodov, na politiko šolanja in zaposlovanja mladih ljudi in podobno.

Ugotavljali so, na primer, da se srednje šolstvo še vedno razvija dokaj stihijsko, zaradi česar se mladi ljudje po končanem šolanju nimajo kje zaposliti. Hkrati ob tem pa nam tudi takega kadra hudo primanjkuje v gospodarstvu, družbenih službah, turizmu in drugod.

Najizrazitejši je bil Jože Trček, ki je govoril o tako imenovani "neprilagojeni mladini, se pravi o tistih posameznikih, ki so zašli na stran-pota. To je bilo in bo povod v svetu, kot je on dejal. Toda pri nas skušamo to potiskati v ozadje, kot da nas je sram teh pojavov. In prav to je napačno. Ne lotevamo se problema odločneje, javno. V kranjski občini, kot je dejal, je trenutno takih posameznikov po raznih domovih okrog 100, kar ni nebe-na skrivnost.

Spričo tako ostro nakazanih težav te narave, je na koncu tudi Jože Vilfan povedal svoje, začel s sistemom današnjega šolstva. Našo osemletno šolo smo nekako izravnali s predvojno nižjo gimnazijo, ki pa je bila bolj namenjena ožjemu, privilegiranimu krogu. Toda danes je šola namenjena vsem in ob tem hudo moti podatek, da veliko teh otrok ne izdeja osnovne šole. Kot je menil tovariš Vilfan, je socialistična zveza dolžna, da rešuje te probleme. Stvari se je treba lotiti odločneje v krogu tistih, ki so zato odgovorni, pri čemer ne bi smeli vreči puške v keruzo zaradi trenutnih predpisov, značilnih finančnih težav in podobnega, bodisi v okviru komune kakor tudi v okviru republike. — K. M.

DOPOLNILNO
IZOBRAŽEVANJE NA
JESENICAH

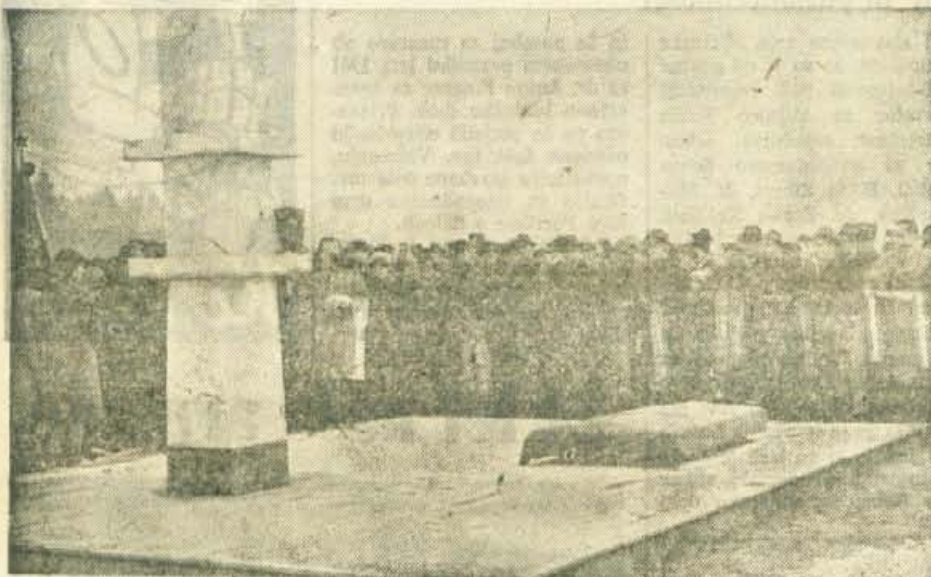
Pretekli teden je zavod za prosvetno pedagoško službo na Jesenicah organiziral štiri strokovne aktivne v okviru programa stalnega dopolnilnega izobraževanja učiteljev jeseniške in radovijske občine.

Seminar za vzgojiteljski kader iz vzgojno varstvenih ustanov o funkcionalni vrednosti posameznih igrač za otroke do 15. leta starosti, je vodila Zlata Kunst iz Zagreba. O tem kakšna učila si lahko učitelj sam pripravi in organizira pa je govoril Viljem Kunst, prav tako znani strokovnjak iz Zagreba. V Mojstrani je bil celodnevni seminar za učitelje matematike in fizike, učitelji biologije in gospodinjstva pouka pa so imeli strokovni aktiv, na katerem je o tem, kako se uredi šolski vrt, predaval asistent biotehnične fakultete Miha Ogorec iz Ljubljane. — T. L.

Obisk Svobodašev Javornika in Koroške Bele

Gostje iz Doberdoba

Člani Svobode z Javornika in Koroške Bele so imeli v soboto (18. decembra) v gostih godbenike in pevce iz Doberdoba v Italiji. Oba ansambla sestavljajo izključno Slovenci, ki se v izredno težkih pogojih kulturno udeležujejo v Doberdoba in okolici. Kulturniki iz Doberdoba vračajo obisk Svobodašem z Javornika in Koroške Bele, ki so letos v avgustu gostovali s pevskim zborom in godbo na pihalu v Doberdoba. Koncert godbenikov in pevcev iz Doberdoba, je nedvomno prispeval k še uspešnejšemu nadaljnjemu sodelovanju, obenem pa bo to manifestacija prijateljskega simpatij do naših zamejskih Slovencev. — J. V.

Na kranjskem pokopališču so v nedeljo slovesno odkrili skupno partizansko grobnico. Tako so končno, po dvajsetih letih združili mnoge osamljene grobove padlih borcev, talcev in žrtev fašističnega terorja v osvobodilnem boju. Skupno so tu zbrani posmrtni ostanki 80 padlih, toda le za 60 so zbrali in vklesali imena. Za ostalih 20, doslej še neznanih pa upajo, da bodo svojci ali soborci teh žrtev še ugotovili imena in jih vklesali na spomenik

Osnova za vse nadaljnje naloge na področju gospodarjenja s stanovanji in zgradbami in osnova za določitev nove stanarine je nova vrednost stanovanjskih zgradb, stanovanj in poslovnih prostorov, ki jo bodo ugotovili po gradbenih cenah v decembru 1964.

Temeljni zakon o ugotovitvi vrednosti stanovanj in poslovnih prostorov določa, da občinska skupščina predpiše merila in način, po katerem bo opravljena ponovna ugotovitev vrednosti in da določi povprečno gradbeno ceno za m² uporabne površine. V kranjski občini so ugotovili, da je povprečna cena gradnje za m² stanovanjske površine 93.160 dinarjev. Iz tega izhaja vrednost točke 930 din za ugotavljanje nove vrednosti stanovanj. V ceni gradnje so

STANOVANJSKO GOSPODARSTVO V NOVIH RAZMERAH

Kolikšna bo najemnina?

Dosedanji obseg stanovanjske gradnje v Kranju

vključeni stroški za gradbena, obratniška in investicijska dela po investicijski in tehnični dokumentaciji. Na tako ugotovljene stroške pa se za stroške za izdelavo projektov, nadzora, stroške za priključke stanovanjske hiše na komunalno omrežje, stroške za zunanjo ureditev zemljišča in za odškodnino za dodeljeno zemljišče lahko doda največ 10% stroškov gradnje. Z analizo 15 stanovanjskih objektov s 17.566 m² koristne stanovanjske površine v vrednosti 1.636.403.260 dinarjev smo ugotovili, da je bila gradbena

cena za m² koristne stanovanjske površine v kranjski občini v decembru 1964 93.160 dinarjev.

V teh dneh je v teku popis vseh stanovanj in stanovanjskih zgradb. Nova vrednost se izračuna tako, da se pomnoži število m² uporabne površine stanovanja oziroma poslovnega prostora s seštevkem točk, ki ustrezajo stanovanju, in z revalorizacijsko vrednostjo točke. Primera:

- 1) 110 točk x 57 m² x 930 din = 5.891.100 din
- 2) 79 točk x 77 m² x 930 din

= 5.857.190 din

S popisom bomo dobili potrebno evidenco nad stanovanjskim in poslovnim skladom, s ponovno ugotovitvijo vrednosti pa bomo določili sedanjo vrednost stanovanj in poslovnih prostorov. Ta popis in z njim ugotovitev nove vrednosti bosta služila:

— za ureditev evidenc in katastra stanovanjskih in poslovnih prostorov;

— za določitev in spremljanje knjižne vrednosti stanovanjskih in stanovanjsko-poslovnih zgradb;

— za določitev nove stanarine;

— za določitev amortizacije in amortizacijskih odpisov;

— za določanje normativov vzdrževanja zgradb;

— za določanje stroškov zavarovanja in

— za izračunavanje subvencij nad stanarino.

Ponovna ugotovitev vrednosti bo omogočala odpravo dvojnih stanarin, določenih na dveh različnih osnovah:

— z ugotavljanjem vrednosti na podlagi točkovanja v l. 1959;

— z izračunavanjem na podlagi stroškov gradnje od l. 1960 naprej, stroški pa so vsako leto rasli, kar je povzročilo različne stanarine za enaka stanovanja.

To dvoje bo realna osnova za gospodarjenje s stanovanjskim skladom.

(Nadaljevanje prihodnje)

Gospodarske novice

IZVOZ NARASČA

V trinajstih dneh decembra smo izvozili za približno 55 milijard dinarjev blaga na tuje trge. Če bo do konca meseca ostal tempo izvoza enak, lahko pričakujemo, da bomo letos decembra izvozili več blaga kot lani, čeprav je bil lanski decembrski izvoz za tedanje razmere rekorden. Izvozili smo namreč za 130,7 milijard dinarjev blaga.

Nasploh lahko ugotovimo, da se je tempo izvoza v zadnjih mesecih močno okreplilo. Zato lahko računamo, da bomo letošnji plan izvoza prekoračili za celo več kot 20 %.

4,5 % POVEČANJE

Letošnja industrijska proizvodnja bo predvidoma za 4,5 % višja od lanske. To bo le polovico toliko kot smo pričakovali. Planirali smo namreč 9 % povečanje proizvodnje. Spriče najrazličnejših težav z repromaterialom in surovinami, v zadnjem času pa tudi z elektroenergijo, rezultati ne dosegajo pričakovanih. Spriče ugodnih izvoznih rezultatov pa računajo, da bo prihodnje leto boljše.

BLEJSKA SKUPŠČINA

Pretekli petek in soboto je bila na Bledu letna skupščina kmetijskih strokovnjakov iz vse Jugoslavije. Obravnavali so predvsem probleme v zvezi s produktivnostjo v pridelovanju osnovnih poljskih kultur in v živinoreji. Ocenili so tudi prizadevanja kmetijskih strokovnjakov za hitrejši napredek na tem področju.

RADOVLJIŠKI SINDIKATI O PREDPISIH IN PRAKSI

Kdo lahko odpusti delavca?

Občinski sindikalni svet Radovljica je priredil v Bohinju dvodnevni seminar za člane strokovnih odborov in za člane občinskega sveta. Srečanje vodilnega osebja občinskega sindikalnega sveta je bilo namenjeno obravnavi najbolj aktualnih problemov v zvezi z urejanjem notranje zakonodaje v delovnih organizacijah.

V razpravi so govorili o nekaterih značilnostih, ki jih prinaša naša vsakdanja praksa na področju samoupravnega življenja v gospodarskih organizacijah. Pri krepitvi raznih oblik samoupravljanja niso odločilni zgolj gospodarski elementi, marveč so jim enakovredni tudi politični in sociološki učinki v tem smislu, da bo delavec pri odločanju o pomembnih stvareh občutil, da v podjetju upoštevajo njegovo konstruktivno mnenje in ga tudi resno obravnavajo na pristojnem mestu. Prav za mnega, sugestije in za predloge članov delovnih kolektivov smo premalo tenkočutni in prav zato v nekaterih primerih pojenjuje zanimanje delavcev za interese skupnosti pri vodenju in odločanju.

Novi zakon o podjetjih jasno določa, da je delovna organizacija enota, ki je odgovorna za vse poslovne odločitve zato je še toliko važnejše, da pri odločanju o pomembnih zadevah sodeluje širši krog ljudi. S statuti pa bodo morale delovne organizacije zagotoviti demokratičnost pri vodenju in odločanju. Prav zategadelj temeljni zakon o podjetjih kot tudi zakon o delovnih razmerjih le nakazuje okvirna izhodišča, medtem ko podrobnejšo izdelavo prepuščata sestavljalcem statuta.

Vsakdanje izkušnje pa kažejo, da se še vedno pojavljajo nekatere nepravilnosti zavoljo nespoštovanja osnovnih načel zakonodaje tako glede delovnih odnosov kot treba je razlikovati med ti-

tudi pri volitvah in odpoklicu članov delavskih svetov.

Čeravno zakon o delovnih razmerjih jasno opredeljuje v katerih primerih je mogoče odpustiti človeka in prekiniti delovno razmerje, se pojavljajo primeri nezakonit-

tega ravnanja. Namesto kolektivnega odločanja v samoupravnih organih, često odločajo o odpustu zaposlenega le posamezniki, največkrat direktorji. Praksa tudi kaže, da je pri urejanju notranje zakonodaje še mnogo nejasnosti in nepravilnosti prav zato, ker se odgovorni ljudje premalo poglobljajo v temeljna določila, v statutih pa je še mnogo pmanjkljivosti, ki jih bo potrebno pri ponovni sestavi odpraviti.

SKUPŠČINA OBČINE TRŽIČ JE USTANOVILO

STANOVANJSKO PODJETJE

Tržič, ponedeljek 20. 12. Danes so na skupni šestnajstni seji obeh zborov skupščine občine Tržič ustanovili podjetje, ki bo gospodarilo s stanovanjskimi hišami in gospodarskimi poslopi. Skupščina je razpravljala še o večjih pomembnih vprašanjih kot o spremembah in dopolnitvah odloka o prispevkih in davkih občanov, o občinskem prometnem davku, o začasnem financiranju občinskega proračuna, o znižanju komunalnega prispevka borem itd.

Pri razpravi ali naj bi ustanovili več ali eno stanovanjsko podjetje je sodelovala cela vrsta organov in organizacij. Vsi so se strinjali s tem, da naj bi ustanovili eno podjetje, kot so to storile tudi ostale gorenjske občine, vendar pa so poudarili, da ga mora voditi res strokovni kader, ker bo podjetje le tako lahko uspešno delovalo.

Odborniki so bili najaktivnejši v debati o načinu ocenjevanja stanovanj. Komisije za popis stanovanj namreč prav te dni zaključujejo svoje delo.

Kljub pojasnilom pa je ostala še cela vrsta nejasnosti. Pri določanju točk za stanovanja namreč ne sme biti vseeno kdo je kupil razne električne naprave. Pogleda delovnih odnosov kot treba je razlikovati med ti-

stim, ki je prišel v opremljeno stanovanje in tistim, ki je

75. letnica mehanične delavnice

Mehanična delavnica v Zelenjarni na Jesenicah opravlja pomembno nalogo v grupi strojno-energetskih obratov. Vzdržuje in popravlja naprave proizvodnih enot na Jesenicah in izvršuje v okviru zmogljivosti tudi izredna bolj zahtevna dela. Te dni praznuje ta pomemben obrat 75 letnico svojega obstoja. Sindikalna podružnica je pripravila ob tej priložnosti tudi slovesnost v hotelu Jelovica na Bledu. — B. B.

moral stanovanje sam opremljati itd.

Nekateri prisotni odborniki so se pritožili nad delom komisij za ocenjevanje. Ker so upravni organ zaveda pomembnosti tega dela, so sklenili, da bodo vsa nejasna vprašanja takoj razčistili s prizadetimi komisijami.

P. Colnar

Pomembni odloki

Zadnja seja skupščine občine Kranj je bila izjemoma v ponedeljek (20. decembra) že dopolnena, ker je bil dnevni red zelo obširen, saj so sprejeli vrsto novih pomembnih odlokov, razen tega pa so razpravljali še o programu razvoja gostinstva v občini, o problematiki komunalnih podjetij in o priporočilih delovnim organizacijam o štipendiranju.

S področja novega stanovanjskega gospodarstva so še trije odloki, ki s tistimi, ki so jih sprejeli na prejšnji seji, tvorijo zaključeno celoto in bodo uveljavili nove odnose; to so: odlok o amor-

tizaciji stanovanjskih hiš, odlok o minimalnih tehničnih normativih za vzdrževanje stanovanjskih hiš v družbeni lastni in o načinu delitve sredstev za investicijsko in tekoče vzdrževanje in odlok o najvišji stanarini za stanovanja, ki jih upravlja podjetje za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kranj. Zelo pomembna sta odloka, ki so jih sprejeli na začetku seje: odlok o spremembah in dopolnitvah odloka o prispevkih in davkih občanov ter odlok o občinskem prometnem davku. O teh dveh bomo več še pisali.

-4-

TISOČE »VOZAČEV« RAZPRAVLJA O TEM

Kolektiv in posameznik o stroških prevoza

Gre za regresiranje stroškov prevoza na delo. V začetku reforme je bila večina delovnih organizacij škofojloške občine pripravljena v nekaj mesecih ukiniti vsako regresiranje stroškov prevoza na delo. To pa bi močno prizadelo več sto občanov, ki so iz enega ali drugega vzroka vezani na vsakodnevni prevoz na delo, hkrati pa bi na ta način prihranjeni milijoni predstavljali le majhne »odkrite rezerve« za večino podjetij.

Nekaj več kot 6.000 občanov Poljanske doline ima v dolini zaradi industrijske nerazvitosti na razpolago samo približno sto delovnih mest. Enako število občanov Selske doline ima na razpolago 1.300 delovnih mest, medtem ko ima osta-

lih 13.000 občanov Škofje Loke in okolice na svojem območju kar 6.400 delovnih mest v družbenem sektorju gospodarskih in negospodarskih dejavnosti. Ze ti podatki kažejo, da bo precejšen del občanov Poljanske doline zmerom vezan na

dnevni prevoz na delo v škofojloško industrijo.

O ukinitvi regresov je delno tudi iz tega vzroka že avgusta razpravljalo tudi predsedstvo Občinskega sindikalnega sveta. Tu je bilo sprejeto enotno stališče, da bo v perspektivi nujno prišlo do ukinitve regresa za prevoz v službo. Hkrati s tem pa je bilo sprejeto tudi priporočilo za delovne organizacije, da naj bo ukinitev regresa postopna, ne pa čez noč. Delovne organizacije naj bi v na-

slednjih dveh letih postopoma zviševale udeležbo vozačev od tedanjih 600 din ali 1.200 din na polno vrednost mesečne vozovnice. S tem bo prehod mnogo manj boleč in neobčuten za večino vozačev.

Ko so bili pred nekaj dnevi zbrani podaljški o sedanjem regresiranju stroškov prevoza na delo so ugotovili, da je večina delovnih organizacij upoštevala to priporočilo. Tako npr. približno 200 vozačev v Gorenjski predilnici plača polovico vrednosti mesečne karte, drugo polovico pa podjetje. Jelovica je ukinila regresiranje za prevoze krajše od 5 km, pri daljših prevozih pa delavec sam plača 3000 din osnove

in 20 % razlike med 3000 din in vrednostjo celotne karte. LIP Češnjica, Iskra, Niko, Tehnica, Skupnost in Čevljarna v Zelenjarnih, ki imajo skupne avtobuse za prevoz delavcev, imajo tudi enake soudeležbe delavcev, in sicer od dva do tri tisoč din, odvisno od dolžine prevoza. LTH, ki ima 140 vozačev izven Škofje Loke, predvsem iz Poljanske doline, ima še vedno samo tisoč din soudeležbe s strani delavca. To soudeležbo bodo po vsej verjetnosti z januarjem nekaj dvignili. Podjetje Sešir, Odeja in še nekatera druga pa imajo še vedno samo 600 din soudeležbe vozača, medtem, ko vse ostale stroške prevoza plača podjetje. — V. P.

Loški razgledi XII

Za loški občinski praznik smo spet dobili Loške razgledi, tradicionalni zbornik, ki je letos izšel že dvajsetič, žal tokrat prvič v precej skrajšanem obsegu »zaradi težav materialne narave«.

Loški razgledi so po opremi in razporeditvi gradiva dobili že povsem ustaljene oblike; vsi prispevki imajo tudi kratke povzetke v tujem jeziku, kajti zbornik si je utri pot tudi že daleč preko meja naše domovine, v zameno zanj pa dobiva izdajatelj — Muzejsko društvo — številne tuje publikacije, ki bi bile sicer težko dostopne.

V prvem delu (Narodno-osvobodilna borba) je objavljen letos zapis Andreja Pavlovca Ob dvajsetletnici osvoboditve Skofje Loke. To je kronika dogodkov, kakor sta jih doživljala v zadnjih dneh pred osvoboditvijo Ivan Bernik in Jernej Hribernik Tomiks. Pavlovičev zapis po pripovedovanju je tudi bogato ilustriran.

Obširnejši je drugi del (Razgledi). Na prvem mestu je študija dr. Pavla Blaznika Struktura agrarne posesti na tleh loškega gospodarstva do srede 18. stoletja, v kateri avtor na podlagi urbarialnega gradiva ugotavlja, da se hube (prednice naših kmetij) na loškem ozemlju skoraj niso drobile, razen na ozemlju koroške kolonizacije.

Prav v tem pogledu je razvoj agrarne strukture na loškem ozemlju povsem specifičen in se loči od ostalega slovenskega ozemlja. — S tem sestavkom nam je znani zgodovinar dr. Blaznik, ki se že dlje intenzivno bavi s proučevanjem kolonizacijske in agrarne zgodovine loškega ozemlja, odkril spet nekaj novega iz zanimive preteklosti tega področja.

V nadaljevanju umetnostni zgodovinar dr. Emilijan Cevc v razpravi Mojster Filipove plošče in problem Jakoba Schnitzerja iz Loke govori o petih lepih spomenikih iz 16. stoletja in ugotavlja njihove izdelovalce. Umetnostno zgodovineca je tudi študija Franca Stukla Raz-

voj portalov v Skofji Loki. Urednik Loških razgledov dr. Branko Berčič v razpravi Mladostni lik Ivana Tavčarja priobčuje sklepno poglavje iz daljše raziskave o Tavčarjevi mladosti. Leopold Solc pa v zapisu 50 strokovnjakov in 7000 konjskih moči govori o pomembni tovarni vodnih turbin med obema svetovnima vojnoma v Skofji Loki; članek je napisan ob priliki, ko Loški muzej prevzema v varstvo tehnični arhiv tovarne vodnih turbin G. F. Schneitterja. Sledita še prispevka Pavla Hafnerja Urbanistična ureditev Loke in dr. Jožeta Ranta Divjad in lovstvo na loškem ozemlju.

V tretjem delu (Leposlovje) objavlja letošnji zbornik črtico Lojzeta Zupana Pajek v mreži in deset pesmi mlade, prežgode umrle Marte Čadež. Sledi še zadnji del (Zapiski in poročila), kjer sta dva nekrologa (dr. Lovru Sušniku in Jožetu Gašperšču), zapis o neljudski rabi krajevnih imen, poročila o letošnjih Skofjeloških poletnih prireditvah o ljudski knjižnici ob dvajsetletnici, o delu skupnosti muzejev Gorenjske, o letošnjem delu Loškega muzeja itd.

A. Triler

»Zeleni kamen V...«

Klub kulturnih delavcev Kranj je v petek prejšnji teden (17. decembra) priredil v mali renesančni dvorani Gorenjskega muzeja zanimivo predavanje »Zeleni kamen v gorenjski arhitekturi« s številnimi barvnimi diapozitivi.

KAJ MENIJO KRANJSKE KNJIŽNICE

Vodilo: izobraževa

nam življenju.

V primerjavi z razmerami pred vojno so sicer pri nas knjižnice v marsičem zelo napredovale, ne le glede števila knjig, ampak tudi zaradi uvedbe prostega pristopa bralec v knjigi. V marsičem se spreminja vsebina naših knjižnic po volji bralec in zahtevah časa, vedno več sprašujejo po poklicni, strokovni in znanstveni literaturi. To pa moramo bralecem nuditi, če si prav predstavljamo vlogo knjižnic našega časa in njihove naloge za bodočnost.

Potreba po knjigi se je povečala zlasti v zadnjih nekaj letih, ko vse več govorimo o potrebi izobraževanja. Ta potreba na ni le rezultat

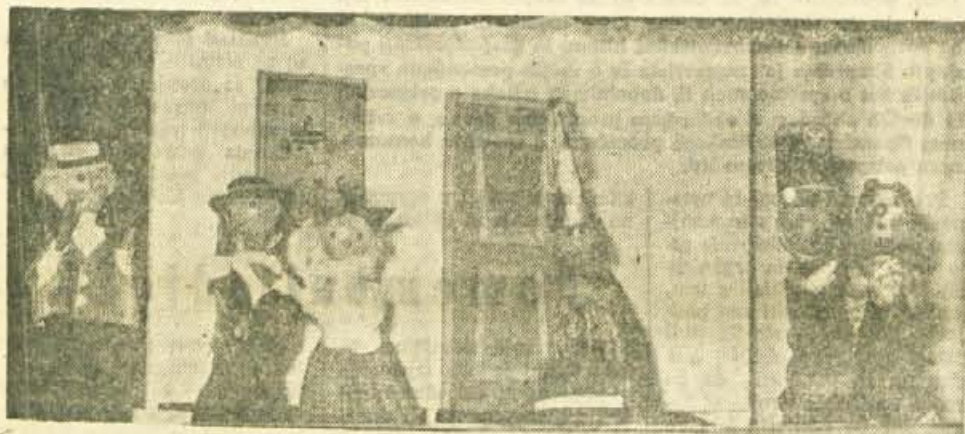
V Radovljici
Županova Micka

V počastitev 200. obletnice rojstva Radovljičana Antona Tomaža Linhartta, je kulturna skupina delavske univerze pripravila zanimiv kulturni večer. Obiskalo ga je precejšnje število prebivalcev, tako da je bila dvorana občinske skupščine skorajda premajhna. O liku prvega slovenskega dramatika in zgodovinarja Linhartta ter o njegovi dobi je zelo zanimivo in podrobno spregovoril eden najboljših poznavalcev slovenskega razsvetljenstva profesor Alfonz Gspan iz Ljubljane. Zelo podrobno in zanimivo je orisal Linharttovo poreklo, povezanost z Radovljico ter predstavil idejne in revolucionarne težnje neldanega Jakobinstva. Marsikaj je bilo v njegovi pripovedi povsem novega in še neobjavljenega. Radovljičani so ga poslušali z velikim zanimanjem.

Drugi del večera pa je izpolnila kulturna skupina z recitalom Zupanova Micke. Delo je režiral in igral vlogo Jaka — župana Miran Kenda, sodelovali pa so še Jože Smolej, Maruša Avguštin, Milan Mravljec, Franc Černe, Miha Mrak in Slavica Česnik. Recitatorji so nastopili sproščeno in v dinamični komedijski zasnovi, tako da so hitro pridobili občinstvo. Čeprav to ni bila igra, je z živo in nazorno pripovedjo zbujala videx resničnega dogajanja.

Govorica nastopajočih je bila čista in domača, za kar velja igralcem ter lektorju profesorju Niku Ruplu še posebno priznanje. Skratka, uspeh je bil dober in Radovljičani bi si podobnih srečanj gotovo še želeli.

J. B.

Z lutkovno predstavo Čarovni klobuk (na sliki) je Center za estetsko vzgojo pri Pionirski knjižnici v Kranju v soboto odprl v kletnih prostorih Delavskega doma v Kranju (prej Sipa) novo stalno lutkovno gledališče, ki je bilo zelo potrebno. To je ob letošnjih prireditvah dedka Mraza dogodek trajnega pomena. Gledališče se ni dokončno urejeno. Trenutno so predvidene predstave le po dva dni v tednu, kasneje pa jih bo več. Za noveletne praznike imajo predvidenih 30 predstav, od katerih jih bo 20 na podeželju z njihovim potujočim odrom. Z lutkami nastopajo starejši igralci in tudi pionirji iz lutkovnega krožka. Poleg imenovane premiere imajo nastudirane še »Meh za smeh«, »Baterija inženirja Lisca«, »Kako je Pavliha rešil Jauka in Metko« ter štiri enodejanke

Nova galerija na loškem gradu

V novi galeriji, ki so jo odprli za občinski praznik, je pripravljena tudi že prva razstava — Kot se ob takih prilikah spodobi, je posvečena podobni Skofje Loke v preteklosti. — Prvikrat so na tem mestu zbrane važnejše upodobitve Loke.

Najstarejši prikaz vedute nam pokaže kopija Merianove grafike iz leta 1649. Loko je upodobil s Kranjca. Obe Valvasorjevi Loki, iz »Slave vojvodine Kranjske« in iz njegove »Topografije« kažeta Loko iz vzhodne strani. Topografski nameni ima še kopija Loke šlezjskega topografa iz leta 1713. Poleg teh signiranih podob sta najbolj zanimivi votvini podobni goreče Loke iz sopotniške cerkve sv. Florjana in kopije iz Spitalske cerkve na Spodjem trgu. Avtorja obeh slik nista znana. Te stare podobne 17. in 18. stoletja so naivno, včasih shematično risane, ter lokalno tonirane.

Skupaj je na razstavi 23 podob in fotokopij. Zaradi historičnega koncepta razstave prireditelj ni razstavil

slik Loke loških rojakov in ostalih slikarjev, ki so tako radi slikali to staro mesto. Galerija že kaže prve sadove. Muzejsko vodstvo ima pripravljene dalekosežne načrte. Nima pa galerija svojega imena. V Slovenj Gradcu, Šoštanj in Kostanjevici se galerije poimenujejo po slikarjih rojakih. V Loki že imamo Groharjevo predmestje, sploh pa je Grohar tako občeslovenski, da si ga ne smemo prisvojiti samo Ločani. Lepo pa bi bilo, če bi se galerija imenovala po Antonu Ažbetu, rojaku iz Poljanske doline, ki je bil znan po svoji privatni šoli v Münchnu, kjer so se kratko dobo šolali tudi naši impresionisti.

Prvo razstavo na loškem gradu, v novi galeriji, si je vredno ogledati. S. F.

Pri prizadevanjih za razširitev in poglobitev kulture in izobraževanja imajo knjižnice še prav posebno vlogo. Vsa povojna leta smo zaznamovali zelo hitro rast števila kupcev knjig po knjigarnah in številu bralec po knjižnicah. Letos že lahko ugotovljamo, da je bil delen zastoj števila obiskovalcev v nekaterih knjižnicah v zadnjih dveh, treh letih le začasen pojav zaradi nekaterih novih, zapekljivih kulturnih in izobraževalnih posrednikov (radio, televizija) ter da število bralec in obiskovalcev čitalnic zdaj znova hitro raste. Na to so verjetno vplivale tudi višje cene knjig v naših knjigarnah. Vse to nam je le dokaz več, da gre pri knjižnicah za osnovno vprašanje ljudskega standarda in za zakonit proces razvoja, ki kaže, kako zelo pomembno in odločujočo funkcijo imajo knjižnice v našem družbe-

trenutnih političnih gesel, ki se zdaj bolj zdaj manj resno postavljajo, pač pa neizogibna zahteva naše dobe, ko stremimo po tehnični izpopolnitvi in hitrejšem razvoju na vseh področjih življenja, ko delovni človek prevzema nase odgovornost upravljanja.

Občine, ki dajejo sredstva za knjižnice, ne dajejo subvencije za postranske interese, za majhno, neproduktivno skupino občanov, ampak investirajo dosti pomembnejši kapital, ki bo jutri v družbenem, ekonomskem in političnem razvoju rodil sadove, delajo torej razumno in v lastno korist. Knjižnice so prvo, kar mora imeti vsaka urejena občina, šele nato so druge kulturne ustanove (gle-

Te dni po sretni

VENDARLE ZMAGA

Na drugem glasovanju preteklo nedeljo, 19. decembra, so Francozi vendarle izglasovali zaupnico dosedanjemu predsedniku generalu de Gaulle. Stari general bo torej vodil Francijo še naslednjih sedem let. De Gaulle je dobil 55,28% skupnega števila glasov. Zanj je glasovalo dobrih 13 milijonov Francozov. Za kandidata levice Mitteranda pa se je opredelilo več kot 10,5 milijona volivcev. Zmaga generala torej ni tako prepričljiva kot na volitvah doslej. Levica ocenjuje svoj poraz prav zategadelj kot zmago.

ERHARD
V WASHINGTONU

Pretekli ponedeljek so se začeli v Washingtonu razgovori med zahodnonemškimi kanclerjem Erhardom in predsednikom Johnsonom. Politični opazovalci računajo, da bo osnovna tema pogovorov o Bell hiši želja Zahodne Nemčije, da bi imela večji delež pri jedrski obrambi zahodnega sveta. Obisk nemškega kanclerja je bil dvakrat odložen, kar samo kaže, kako težko se bo o tem vprašanju odločiti.

POGODBA
O NENAPADANJU

Predsednik Indijske vlade Sastri je predlagal Pakistanu, naj bi obe državi sklenili pogodbo o nenapadanju.

ZA BOŽIČ PREMIRJE

Papež Pavel VI. je pozval včeraj, naj bi za časa božičnih praznikov prenehale sovražnosti v Vietnamu. Dejal je, da bi bila to dobra pot za nadaljevanje pogovorov o prekinitvi spopada.

VIŽE NA REFORMO

Pošastna kazen

(Piše V. N., doktor potrošnih ved)

Ko sem oni večer ležal v postelji in čakal ženo, ki jo je naša družba napravila enakopravno možu in hodi zato pozneje spat — saj veste, čez dan služba in funkcija, po večerji pa gospodinjski posil — sem si krajšal čas s časopisom. Ravno sem premleval srečno novico, da bomo zmanjšali, če ne celo povsem ukinili, uvoz inozemskih britvic, ker je naša vrta tovarna sposobna sama založiti kosmato tržišče z domačimi britvicami, ko me je nenkrat zmanjkalo in že sem bil sredi živih, preživih sanj...

In sanjalo se mi ni nič drugega kot to, da sem veliki španski inkvizitor, ki predseduje srednjeveški cerkvenemu sodišču, z mračnim obrazom grmi na obtoženega krivoverca ter ga roti v imenu svete trojice in vesoljnega nebeškega kolektiva, naj se vendar pokesa in zavrže svojo krivo vero. Toda nesrečni heretik je trmast. Dozdeva se mi, da je podoben poslancu, ki smo ga volili v našem kraju in za katerega občanilušljajo, da v skupščini menda nič kaj preveč preudarno ne zastopa naših koristi, a le kdo je o delu posameznih poslancev zares dobro obveščen, da bi bil upravičen širiti take in podobne govore? Sploh pa, zakaj bi mešal skrivnostni srednji vek in naše poslance, pripoved mi vendar teče o pristnem staroveršem neverniku in njemu moram posvetiti svoje inkvizitorske sposobnosti.

Mož je torej trmast in se le prezirljivo smehlja, ko mu z očetovskim glasom svetu-

jem takojšnje spreobrnitev. »Dal vas bom na natezalnico, če se takoj ne odpoveste hudiču in njegovim potomci!

iz slovenskih zamejskih časopisov

NAŠ TEDNIK

11. in 12. decembra je bilo v Gorici mednarodno pevsko tekmovanje, že četrto te vrste. Tudi letos so nastopili pevski zbori iz Slovenije, Italije in Avstrije. Med nastopajočimi je bil tudi zbor »Jakob Gallus-Petelin« iz Celovca.

V petek, 7. januarja 1966, bo v Kletni dvorani Glasbene doma v Celovcu 4. ples slovenskih akademikov. Dijaki Slovenske gimnazije bodo ples odprli s slovesno polonezo.

11. decembra je bil v Modri dvorani Doma glasbe v Celovcu občni zbor združenja staršev Slovenske gimnazije. Starši so se zanimali kdaj bodo začeli graditi lastno poslopje za slovensko srednjo šolo.

SLOVENSKI VESTNIK

Slovensko prosvetno društvo »Bilka« v Bilčovsu bo priredilo v nedeljo, 26. decembra, v Bilčovsu igro Matil in sin.

12. decembra je v dvorani Doma glasbe v Celovcu, po daljšem predsedku, spet nastopil kvintet bratov Avsenik s pevskim duetom Koren.

Število knjig v vseh naših knjižnicah bo treba še povečati, čeprav jih imamo blizu 100.000 zvezkov. Smo pa še vedno daleč od povprečij v drugih državah, zlasti socialističnih, kjer zelo velikopotezno in širokogrudno podpirajo rast in razvoj knjižnic. Trenutno je v SZ izposoja štirikrat večja kot npr. v Nemčiji. Idealno se v Evropi smatra povprečni letni nakup 100 knjig na 100 prebivalcev, Švedska in Norveška jih imata 200, knjižnice v Kranju pa 20.

Rast in produktivnost našega gospodarstva, strokovna in kulturna razgledanost pa tudi družbena in politična zavest se morejo uspešno razvijati le, če bo naš delovni človek izobražen. In pri tem izobraževanju so pomemben in vodilni instrument tudi naše knjižnice.

M. M.

ga opozorim, ko lepa beseda najde mesta v njegovem zakrknjenem srcu.

Krivoverec prezirljivo zmignil z ramen.

»Nalili vam bomo stopljenega svinca v ušesa! mu položam.

Krivoverec niti z očesom ne trene.

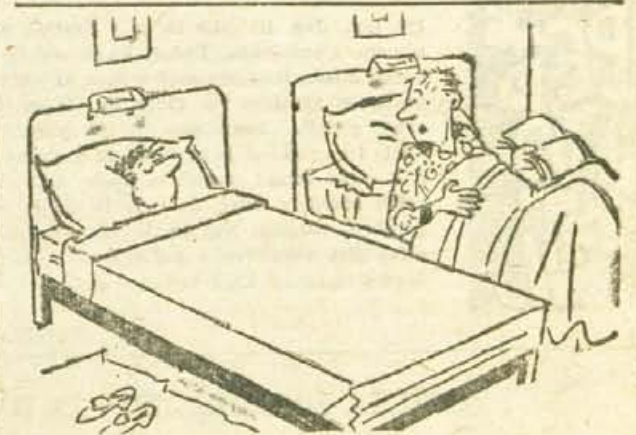
»Kuhali vas bomo v vrelem olju! mu zagrozim.

Krivoverec hladnokrvno pljune po tleh in moji podrejeni se mojemu očitnemu neuspehu škodoželjno mužajo. Preostane mi le še eno. Odločilno vstanem, si privzdignem košata ceremonial-

na oblačila, stopim k obtoženi in mu zašepetam svojo zadnjo grožnjo...

Učinek je takojšen. Zakrknjenec pade kot izpodžagan na kolena in iz bogokletnih ust se mu izvije obupan, proseč klic: »Milost, milost, samo tega nikar! Zal mi je, da sem grešil, žal mi je in se kesam... Milost, milost, vaša prevzišenost...»

Nikar se ne čudite tej nadadni vdaji, kajti neustrašenemu kljubovalcu sem šepnil, da ga bom dal obriti z britvicami jugoslovanske proizvodnje...

Draga, zaskrbljen sem že, zaradi tvoje shujševalne kure

LJUDJE IN DOGODKI

Odprte meje

V ponedeljek, 20. decembra so na Dunaju podpisali sporazum o ukinitvi vizumov med Jugoslavijo in Avstrijo. Ta sporazum, ki so ga zasnovali že za časa obiska kanclerja Klausea v Beogradu in o katerem smo že pisali, je začel veljati že včeraj, torej v torek 21. decembra. Od tega dne lahko potujejo naši državljani v Avstrijo brez avstrijskega vizuma in obratno Avstrijci k nam brez našega.

Ta sprostitvev pri prehodu čez mejo bo vsekakor močno vplivala na še tesnejše zблиževanje med ljudmi z obeh strani. Ze doslej je medsebojna pogodba o maloobmejnem prometu zблиžala ljudi s te in z one strani meje, vendar je veljala samo za ozko obmejno območje.

Razen z Avstrijo je Jugoslavija doslej sklenila podobne sporazume tudi z mnogimi drugimi državami, kar kaže, da v praksi uspešno uveljavljamo ustavno načelo o odprtosti meja. Ukinitve vizumov med Avstrijo in Jugoslavijo bo precej olajšala že doslej zelo živahen medsebojni promet, zlasti pa

bo prispevala k poglobitvi stikov med državljani obeh držav. Pri tem ne gre zgolj za olajšave v turizmu, marveč za ostvarjanje tistega splošnega vzdušja, ki lahko prispeva k še tesnejšemu sodelovanju med obema državama in poglobljanju odnosov med sosedama.

Sporazum o ukinitvi vizumov predvideva posebno proceduro samo za tiste, ki bi se želeli zaposliti v Avstriji. Vsi ostali bodo lahko olajšave izkoristili že pri potovanjih med novoletnimi prazniki. Vendar bi ob tej priložnosti želeli opozoriti, da je za potovanje v Avstrijo potrebno zagotoviti veljaven potni list in jugoslovanski vizum na pristojnem občinskem organu za notranje zadeve. Sporazum so namreč nekateri tolačiči tako, da odslej ob prehodu čez mejo ne bo treba imeti več nobenih dokumentov. Praktično se za naše državljane zadeva pri iskanju potnega lista in dovoljenja za potovanje poenostavlja samo toliko, kolikor odslej ne bo potrebno več iskati avstrijske vize. Vse drugo ostane tako kot doslej.

O SVOJI VLOGI

nje delovnih ljudi

daljšče, muzej, delavska univerza ipd.)

Priznati moramo, da so se knjižnice v Kranju po vojni razvijale v sorazmerno ugodnih pogojih in ob velikem razumevanju njihove vloge. Leta 1960 je bila ustanovljena Osrednja knjižnica občine Kranj, ki združuje pod skupno upravo študijsko knjižnico, ljudsko knjižnico, pionirsko knjižnico, potujočo in podružnične knjižnice, knjižnično-matični oddelček ter oddelček za estetsko vzgojo pionirjev. V enem naših listov je neki dopisnik povzročil in slabo informirano prikazal iskanje notranjih rezerv in prilagajanja kranjskih občinskih knjižnic re-

formi. Splošno mnenje namreč je, da zlasti na tem kulturnem področju pač ne bi smeli iskati prihrankov za rešitev večjih problemov drugod, saj smo dolga leta ugotavljali prešibko dotiranje teh družbenih služb. Delovni kolektiv knjižnice se zaveda, da je nakup knjig brez dvojnega osnovna dejavnost zavoda, zato je nesmiselna trditve, da smo od za nakup namenjenih dveh milijonov din enega porabili za povečanje osebnih dohodkov, kar bi bilo tudi nezakonito. Za nakup knjig imamo v resnici določenih nekaj več kot 7 milijonov in jih bomo za to tudi namenili, saj bi po republiški normi morali za to imeti vsaj 10 milijonov dinarjev.

RAZPETA
SO
PETA

137. Ena, dve, tri pike so se v kratkih presledkih spustile izpod letala. Padala so se odprla in varno nosila mlada življenja med nebom in zemljo. Ko se je letalo spustilo, sta Peter in Marko že zložila svoj padali. »Imenitno!« ju je pohvalil učitelj. »Tele tri,« pokazal je na fante, ki so pravkar doskočili, »sem komaj nagnal iz letala. Dva pa sta mi sploh obsedela notri. Za vaju bo danes pri kosilu poseben dodatek. Saj imata rada palačinke?« — »Naj živi padalstvo s palačinkami!« je zavriskal Marko in zagnal kapo visoko v zrak.

138. »Ti, Peter,« je zašepetal Marko, ko sta zvečer ležala na visokem ležišču. »Zdaj sem izvolal, kaj ima Janez v kovčku.« Peter je priščipnil ušesa kakor zajec: »Kaj neki? Gotovo same gate.« — »Ne, potico in še kup podobnih dobrot. Potico sem razločno videl, mislim, da je rozinova.« Peter se je v temi obližnil. »Pa se nisi zmotil?« — »Nak«, je odločno zatrdil Marko in umolknil, ker je v sobo stopil Janez. »Naj na mestu postanem trimotorni Junkers, če se ni zdajje zunaj basal s potico!« je jžno pomislil Peter.

139. Janez je zlezl v posteljo in se je. »Slišiš, Janez,« ga je čez čas tih »Posodi mi no malo tvoj kovček, da je polen potice!« Janez se je smrčati je poskusil. Peter se ni m gati. »Janez, nikar tako ne smrči,« cal. »Rozine ti letijo skozi usta zašumelo kakor v panju. Fantje dvigali glave. Peter je skočil z le na Janezovo posteljo.

PANORAMA

ČETRТА ZGRADBA SEDEŽA UNESCO

PODZEMNA ARHITEKTURA

Se bodo v velikih mestih arhitekti usmerili v globino?

Četrta nova zgradba v kompleksu sedeža UNESCO v Parizu predstavlja originalno arhitektonsko rešitev. Sedež UNESCO je na trgu Fontenoi in njegove zgradbe imajo obliko črke »spstlon«.

Ko so proučevali načrte o gradnji četrte stavbe, so trije arhitekti predlagali, da se zgradi nebotičnik s šestnajstimi nadstropji, vendar ta načrt niso odobrili pariški urbanisti, ker so hoteli obdržati videz starega Pariza. Morali so poiskati drugo rešitev.

Arhitekti so prišli na idejo, da se celotna stavba UNESCO zgradi pod zemljo, in sicer na prostoru, kjer so

že tri ostale zgradbe. Vendar originalnost te rešitve ni samo v tem, da je stavba podzemna, temveč njeni notranji prostori dobivajo prirodno svetlobo. Okoli zgradbe je namreč razporejenih šest odprtih za svetlobo. Izpod podzemne stavbe je tudi velik prostor za parkiranje s kapaciteto 400 vozil. Z ulice oziroma trga se torej vidijo samo tri že prej sezidane zgradbe, lepo urejen park in spomenik »Silhueta v miru«.

In to je vse. Kdor bi šel mimo, nití ne bi slutil, da je na tem prostoru še četrta velika stavba UNESCO.

Arhitekti so sklenili, da mora biti tudi vsa notranjost podzemne stavbe čim bolj topla, prirodna in udobna. Tako so zidovi obloženi z lesom kanadskih smrek. Ta rešitev je res velik prispevek moderni arhitekturi. Tako nato gledajo strokovnjaki, ki menijo, da je ta rešitev vedla novo idejo v arhitekturo, tako imenovano podzemno arhitekturo.

Morda ne bo več dolgo, ko bo arhitektura, ki se je do sedaj usmerjala predvsem v višino, začela prodirati v podzemlje velikih mest in naselij.

»Brez zamere«

Prea nedavnim je neka starka sprožila pravi preplah v eni izmed londonskih policijskih postaj. Ko je z naperjenim samokresom stopila v postajo, so vsi uslužbenci brez besed vstali z dvignjenimi rokami.

»Brez zamere,« je spregovorila presenečena starka in položila samokres na mizo.

Starka se je odzvala apelu, da naj vsi državljani, ki imajo neprijavljeno orožje, izročijo orožje policiji. Ko so se na postaji opomogli od strahu, jim je povedala, da je nameravala s tem samokresom narediti v mladosti samomor zaradi nesrečne ljubezni. Ko se je premislila, ga je doslej hranila kot spomin.

Za kratek čas

Ze nekajkrat sem vas prosil, da mi prinesete serveti!

Anekdote o Napoleo

Tisto leto, ko se je Napoleon rodil, Guibert študijo o faktiki, v kateri je čas velikih vojn mimo in da ne bo nih do pomembnih bitk.

Napoleon je vprašal neko dvorno »No, gospa, so vam še vedno mo všeč?«

»Da, gospod,« je odvrnila dama. »Z

Med starimi aristokrati je imel N večjega sovražnika v grofici de Chevre v družbi velikokrat zaničljivo zasmehov prepričal, jo je Napoleon imenoval za Najprej se je temu upirala, potem pa

ŽEN

Vojne zato ne bo. Tudi ko bi Srbija oc premislil in je ne upal začeti, meni ladij bodri bolj sebe kakor ženi. O tem so se dan ko jih je presenetil lastnik, da njihova ladij teden in da jim trenutno ne more pove. Tak ukaz je dobil od oblasti. Torej naj čaka Mornarji bodo zaradi tega nekaj dni ob mo »Ti tudi?« zaskrbi Bajberlovo.

Ne, on ne bo, ker mora na lastnikov u kotle in stroje, ker bo vse ladje v pristan komisija cesarsko-kraljeve vojne mornarice »A zakaj? Se ti ne zdi to sumljivo?« za »Da, seveda je sumljivo,« prizna. Tudi v tem posledico sedanjega ultimata Srbiji. Ti zaskrbljeni. Vojne ne bo. Internacionala bo Toda, ali je o tem prepričan?

Je. Prav tako kakor večina mornarjev. Bajberlovo pa vseeno skrbi. Pogled ji Tudi Stefi upa, da se bodo socialističn Toda ali imajo zadnje čase sploh še kakšne vedno v svoji moči zakon, ki parlamentu v

Proti radioaktivnosti

V nemških trgovinah se je pojavil nov proizvod, ki ga proizvajalec priporoča za darilo najbližjim prijateljem: krema proti radioaktivnosti. Za 4,80 marke vsakdo lahko kupi kremo za katero trdijo, da ščiti kožo pred radioaktivnim izžarevanjem.

Proizvajalec namerava razširiti prodajo novega proizvoda po vsem svetu. Menijo namreč, da se njihova »krema proti radioaktivnosti« ne bo rabila samo v laboratorijih, v katerih se dela z radioaktivnimi izotopi, ampak v vsaki hiši, ker predpostavljajo, da bo vsak želel imeti ustrezno zdravilo, če bi prišlo do najhujšega: atomske vojne. Na žalost ne moremo verjeti, da bi v takem primeru »krema proti radioaktivnosti« veliko pomagala.

Žepni radio oddajnik

Neka angleška tvrdka proizvajava žepne radio oddajne aparate, ki imajo dolet do 130 km in so namenjeni, da določijo položaj izgubljenih oseb na morju.

Najmanjši model je velik kot cigaretna škatlica. 48 ur lahko oddaja signal, ki kaže reševalcem pot. Neki drug model ima oddajnik in sprejemnik kot telefon in omogoča zvezo s čolnom ali letalom. Tretji model plava na vodi. Ko se dotakne vode, se avtomatično odpre, dvigne anteno in prične oddajati signal za nevarnost istočasno na dveh frekvencah.

Oporoka iz leta 1784

Marsikaj o življenju ljudi v 18. stoletju izvemo iz oporoke, ki jo je 12. marca 1784 podpisal in s tem potrdil glavar Leopold Paumgarten; gre za oporoko Jurija Solarja, posestnika iz vasi Nemilje. Original hrani Lovro Pogačnik, kmet iz Nemilj št. 13, po domače »pri Bavantu«, prevod in prepis listine pa mu je 20. julija 1955 oskrbel advokat Bradaška iz Kranja. Ker je oporoka zanimiva, jo v Bradaškovem prevodu v celoti objavljamo:

Jaz, Leopold Augustin, državni obmejni gospod, plemeniti Paumgarten itd., stotnik oblasti in mesta Loka, s tem uradno ugotavljam, da sta se zglasila pri meni: spoštovani Anton Bertoncej, posestnik službenega kraja Rtdno — vas Nemilje, hišna šte. 5, in Klemen Potočnik, istega kraja in vasi, hišna šte. 6. Oba mojemu glavarstvu podrejena sta mi namesto prisega izpovedala in sporočila, da jih je spoštovani Jurij Solar, posestnik v vasi Nemilje šte. 7, v svoji zadnji bolezni julija prejšnjega leta 1783 k sebi poklical in jima svoj testament ali poslednjo voljo pri popolnem razumu, prostovoljno in neprisliljeno narekoval, kakor sledi:

Prvič: priporoča zapustnik svoji ubogo dušo brezmejni usmiljenosti boga, njegovo truplo pa da se izroči primerno običajem kršč. kat. cerkve materi zemlji. Dalje odreja, da se bereta za njegovo ubogo dušo dve sveti maši.

Drugič: določa zapustnik svoji ženi Jeri doživljenjsko hišni kot na posestvu in prehrano. Pri slabem spoznavanju pa mora splošni dedič namesto prehrane vsako leto namesto hrane izročiti: 3 mernike rži, 3 mernike prosa, 3 mernike ajde, 1 mernik ječmena, 2 merni-

ka pšenice, pol mernika fižola, 20 funtov sveže govedine, 6 funtov slanin (špeha) in 10 funtov masti, potem: eno leto pleče, a drugo leto prašičje stegno, po domače gnjat, in letno 30 povezen prediva; dalje 3 jabolane, 1 hrušvo in 1 češpljevo drevo, kakor tudi zelje, repo, korenje in mleko. Končno mora njegovo ženo Jero dostojno pokopati in za njeno ubogo dušo dve maši brati dati.

Tretjič: zapušta svojim hčeram Speli in Heleni, in sicer: Heleni stopetdeset goldinarjev, 2 mernika rži, 2 ajde, 2 prosa in po 1 mernik ječmena in koruze in 50 povezen prediva. Če se poroči na kmetijb, dobi še eno kravo in eno telico. Za služaj, da se poroči kot gostja, dobi samo kravo. Pri poroki skrbi splošni dedič za jutranjo jed in poročne stroške, očejo, cvilih, podzglavje. Skrbeti mora tudi za poročno obleko, in to denarnim razmeram in stanu primerno.

Hči Spela dobi sto goldinarjev, 6 mernikov žita (brez ovsa), 50 povezen prediva, 1 kravo in skrinjo in običajno posteljno opravo kakor sestra Helena.

Dalje zapušta testator Mini, poročeni Novak, sto goldinarjev kot delež po očetu in materi. Splošni dedič pa mora dati Mini, njeni hčeri Mini

kakor tudi njenemu možu in otrokom 12 let hišni kot od Jurija — 1784 do 1795 v novi hišici na vrtu brezplačno.

Četrtrič: imenuje in postavlja pokojni pravomočnega in splošnega dediča svojega, v oblasti Rudno ležečega posestva z vsemi doprinosi in pritiklinami edinega sina Lovrenca Solarja.

Ko se je nato vpostavljeni splošni dedič Lovrenc Solar pri meni ponižno zglasil in prosil za potrditev testamenta predstojništvu, sem v to dovolil in potrdil pri glavarstvu gospostva in mesta Loka kakor tudi pri deželni zvezi Kranjski.

Spodaj je lastnoročno podpisani Leopold Paumgarten, glavar; ime kraja ni čitljivo, prav tako je nerazločno pečat na desni strani listine, ki je bila izdana 12. marca 1784, torej pred skoraj 182 leti.

A. Triler

DRAGI BRALCI!

V dveh prejšnjih številkah smo pisali o podih na Gorenjskem, posebno v kranjski okolici. Prosimo vas, da nam še iz vašega kraja pošljete podatke o podih, da bomo vsi skupaj več vedeli o tem pomembnem gospodarskem posloju kmečkega doma. Pišite zlasti o tem, kako se pod in posamezni njegovi deli imenujejo, kako velik je pri posameznih kmetijah, ali je odvisen od velikosti kmetije, ali ima kmetija več podov, kako star je (ina morda letnico na bangerju vrat?), kaj so delali na njem včasih in kaj danes, kje je v sestavu gospodarskih poslopij kmečkega doma, kateri prostori so okrog njega in za kaj jih uporabljate, kako se ti prostori imenujejo itd? Vse vaše dopise bomo objavili.

Uredništvo

tal v odelce...
se mi je...
hnil. Celo...
eč prema...
sno zakli...
sobi je...
hital in...
prisedel

140. »Daj, nikar še ne zaspi.« se je nakremžil. »Morda se že jutri ubijem, potem boš moral vso potico sam pojediti.« Toda Janez se ni dal premočiti. Smrčal je tako prepričljivo, da je menda že sam verjel v svoje spanje. Peter je razočaran zlezl v posteljo. Dolgo je napeto tuhtal, potem pa pocukal Marka: »Jutri nam bo pa le odprl svoj kovček!« — »Ne verjamem,« je zmajal Marko z glavo. »Jaz pa ti pravim, da homo jutri jedli njegovo potico!« Je prepričljivo pribil Peter in se prevalil na trebuh.

Ko se je potem nekoč z vsem svojim čudovitim nakitom pojavila na dvoru, jo je Napoleon vprašal: »Ali so vsi ti kamni res pravi?« »Moj bog,« je odvrnila grofica, »to pa ne vem. Toda za to okolje so v vsakem primeru dobri.«

Xavier Auduin (1766-1837) je bil zagrižen republikanec. Od Napoleona ni hotel nikdar sprejeti nobene usluge. Spričo tega je Napoleon dejal:

»Če bi našel pet takih republikancev kot ste vi, ne bi nikdar ustanovil cesarstva.«

Napoleon je igral v Berlinu karte s svojimi generali. Pri tem je vrgel na mizo polno pest zlatih kovancev in dejal:

»Prusom zelo ugajajo ti majhni Napoleoni!« »Vsekakor,« je menil Rapp, »mnogo bolj kot veliki.«

MIHA KLINAR: MESTA, CESTE IN RAZCESTJA MIHA KLINAR: MESTA, CESTE IN RAZCESTJA

pušča do besede. Toda stranka bo vseeno spregovorila. In spregovorile bodo stranke v Nemčiji, v Franciji, v Italiji. Povsod so dovolj močne, da lahko preprečijo vojne nakane svojih vlad.

Tako meni Stefi. Bajberlova ji sedaj skoro zavida, ker se sama ne razume na politiko. Toda Stefi, žal, nima več časa za pogovor. Slavko bi rad, da bi šla čakati očka. In lokalni parnik iz Milj bo kmalu priplul. Zato se morata s Slavkom posloviti.

Franc je slabe volje. Ni mu všeč, ker sta ga prišla čakati. Brez zanimanja jo poslušata, ko mu pripoveduje o pogovoru pri Bajberlovih.

Ultimat še ni vojna. Srbija ga bo morala sprejeti. Kaj pa ji preostane drugega? Premajhna je.

A Rusija?

Rusija se ne bo spuščala v vojno. Ko bi se, bi si nakopala na vrat Nemčijo.

In nemški socialisti bi tako vojno dopustili?

Bi. Zakaj ne? Rusija je najbolj absolutistična država na svetu. Največja zatiralca delavstva. Ali ni Bebel že pred desetimi leti rekel Jaurésu, da bi nemški socialisti podprli nemško vladu v boju proti ruskemu carskemu absolutizmu.

»Ti tudi?«

Zakaj on? Kaj pa je on? Sicer pa, ali ni že sita večnega politiziranja? In naposled, njemu ne bo treba v vojsko. Se nikoli ni bil vojak. Tudi drugim ne privoščim, da bi še kdaj bili. Sovraži vojsko in vojno. Sovraži kakor sleherni človek. Tudi svojati, ki je zahtevala vojno proti Srbiji in kričala pred guvernerjevo palačo, jo sovraži. Ali pa bi jo zasovražila, čim bi te podivjane kričače vlaknili v vojaške uniforme.

Tako je. A zdaj dovolj o tem.

Francu je vsak pogovor odveč. Na tihem se jezi na vse, kar ga obdaja. K sreči bodo kmalu doma. Samo čez trg še morajo in potem mimo slovenskega Narodnega doma. Tu pa jim zapre pot množica.

Za vruga, kaj pa je zopet? Zborovanje?

»Daj, dvigni Slavka, da se zginemo skozi!«

Nerad dvigne otroka. Otrok se ga oklene. Le s težavo rinejo naprej. Ljudje poslušajo dr. Gregorina. Le redki mu vzklikajo in ploskajo, ko govori o veliki avstrijski očetnjavi. In potem spregovori voditelj slovenskega narodno strokovno organiziranega delavstva. Tudi on poudarja, da bodo morali Slovenci in slovenski delavci pokazati in izpolniti svojo patriotično dolžnost do avstrijske očetnjave, če Srbija ne bo sprejela cesarjevega ultimata in če bodo morali Srbijo kaznovati z vojno in jo napraviti ponižno in poslušno. Če Srbija ne bo pametna in bo ostala ohoja, bo Avstro-Ogrska, najsi je cesar še tako usmiljen in miroljuben, morala začeti proti Srbiji vojno.

»A kdo jo sili?« je Stefi nehote vzkliknila.

Ljudje v bližini so jo preplašeno pogledali, vendar nihče ni planil proti njej. Najbrž so enakih misli. Toda Franc se je prestrašil. Zgrabil jo je trdo z roko, čeprav je z drugo držal otroka, in siknil, naj ne zganja neumnosti. Ali bi res rada priključila nase nesrečo?

Franc se še vedno boji, da ju kdo zasleduje. Priganja jo, naj pohiti. Mimogrede se izmuznejo v češko restavracijo »Campo bello«. Franc predlaga, da bi tu večerjali. Stefi je prav, ker ji ne bo treba pripravljati večerje. Vseeno pa se ji ta restavracija, kamor je večkrat rada zahajala, zdi nočjo tako tuja. Preveč tiha je. Ni veselo bučna, kakor je bila navadno, ko je živahno šumela v češki govorici. Ljudje sede ob mizah, stikajo glave in šepetajo.

120

timat, bi se cesar...
ojnik Bajberle in...
ovarjali mornarji...
odplula naslednji...
daj bodo odpluli...
reklie tega ukaza.

meljito pregledati...
pregledala posebna...
Bajberlovo...
mornarji vidijo...
kaj bi bili preveč...
ila svoj glas.

od moža k Stefi...
janci uprli vojni...
do. Vlada ima še...
njem položaju ne

Po Prešernovih stopinjah

Za zadnje letošnje popotovanje po krajih, ki jih je kdajpakdaj obiskal doktor Prešeren, smo si izbrali Smarno goro. Segavi France ji je rekel kar tota, češ, da ima njegovega strical

PESNIKOV STRIC JAKOB

Res je imela, ta nekoč tako sloveča romarska gora, v letih od 1830 do 1837 pesnikovega strica za kurata. Navada je tedaj bila taka, da so na Smarni gori službovali le upokojeni ali ostareli duhovni. Tako je tudi upokojeni župnik Jakob Prešeren (1777-1837) preživel jesen svojega življenja na osamelem vrhu nad Savo pri Ljubljani.

Stric Jakob je bil dolga leta kaplan, pozneje pa župnik v krajih vrhnjskega kotlova. Prva duhovska služba mu je bila v Brezovici, potem pa se je šel na Preserje, na Ig, na Vrhniko in v Borovnico. Velike in težavne fare niso bile več za slabotnega možička; zato je šel l. 1827 v Leše pri Trzinu. Kot upokojenec pa je l. 1830 postal kurat na božjepotni Smarni gori.

Rekli smo, možička; saj je bil, od vseh Ribičevih možkih res najmanjši, vendar kar se le da, šegav in dobrodušen. Pesnik je strica Jakoba, brata svojega očeta, izmed vseh sorodnikov še najraje imel. Francetova sestra Lenka se je spominjala:

»France je strica Jakoba zelo rad imel, ker so bili tako veselega srca, kot on sam. Bili so stric Jakob majhen, zelo majhen mož, ki so pa navado imeli, moža drugače meriti. Namreč, da se mož od ušes gori meri. Smejali so se glasno, da se je daleč razlegalo. Stric Jakob so bili dobrega srca kakor France. Skoraj nič niso prihranili.«

Vedno na vseh farah, kjer je služboval, je Jakob Prešeren rad gostil svoje sorodnike iz Vrbe. Precej let je živel pri njem mati Ribička, pa sestra Lenčica, skoro vedno so bile pri njem tudi nečakinje, hčere brata Simna. Zdad ta, zdaj ona. Naučil jih je pisanja in branja. Prav rada in večkrat pa sta ga obiskovala nečaka France in Jurij. Posebno v Borovnico sta se iz Ljubljane šestokrat namenila in potem prisledila k brodnikom, da sta se tako zložno, čeprav počasi, pripeljala do strica Franca na Savi pri Litiji.

Sploh pa je France že kot študent skoro vse proste dneve preživel pri duhovnih, stricah in starih stricah. Poslušajmo Lenko, kako lepo govori o svojem bratu pesniku:

»France je bil toliko pri stricah, da je natančno poznal duhovske vesele, pa tudi težavne ure. Zato je v sa-

mem sebi sklepal, da ni za duhovski stan.«

Prav posebno res ni nihče slišil Franceta v lemenat; tudi mati ne, čeprav pa bi rada videla vse tri sinove v duhovskih opustih. Modri in dobri stari stric Francetov, župnik Jožef Prešeren (1752-1835) je še posebno blažil in miril: »Le to želim, da bi bil France v poznejšem življenju srečen. Če ne bo dobil veselja za duhovski stan, mu bom pa jaz na Dunaju pomagal.«

In res so strici Franceta kar širokogrudno podpirali. Bil pa je nečak zelo ponosen; ni znal prav ceniti denarja. Eden od stricev mu je nekoč rahlo počital:

»Ti imaš denar za lečo, prav tako dober kup kakor lečo! Drugi stric pa je vzdihnil: »En fajmošter bi moral imeti denarja za en cel bajer, da bi lahko tolikokrat dajal.«

Je pa tudi strica Jakoba na stara leta pestila stiska. Kot župnik v Lešah ni imel kaj prida dohodkov pa se je jezil: »Leše, to niso Leše — to so kleše!«

DOKTOR FAUSTUS

Na Smarni gori pa je bil stric Jakob zadovoljen. Laže je izhajal, saj je imel poleg pokojnine še kar lepe dohodke od maš in drugih obredov. Dosti hoje ni zdržal. Imel je močno otekle noge že v Borovnici. Zato pa je temraje imel družbo pri sebi doma.

»Stric Jakob so bili strašno fletni in družabni. France je na Smarno goro prav velikokrat pripeljal dohtarja Crobaha in profesorja Kersnika. In vesela družba je kot tu nastala. To še posebno, če je iz Gameljnov gori prišel znani zdravnik Gradišek, ki mu France nikoli ni drugače rekel, kakor doktor Faustus.«

Kdo pa je bil ta mož, ki mu je šegavi pesnik vzdela tako imeniten vzdevek?

Matevž Gradišnik, rojen l. 1776 v Zgornjih Gameljnah, je že v zgodnji mladosti vstopil v red usmiljenih bratov in dobil samostansko ime Faustus. V Pragi se je pozneje izučil za kirurga, kar pa v tedanjih časih ni bilo enako pravemu zdravniškemu naslovu. (Tak kirurg, Tomaž Pirč, je živel v prvi polovici preteklega stoletja v Kranju in tudi polzkušal zdraviti na smrt bolnega doktorja Prešerna). Gradišnik ni bil duhoven, ampak le brat. Saj je red usmiljenih bratov bil namenjen le strežbi siromašnih bolnikov, ne pa mašnim opravilom.

Gradišnik je vrsto let vneto opravljal svoje človekoljubno poslanstvo v ljubljanski bolnici usmiljenih bratov, potem pa se je, že čez petdesetletnik umaknil v svojo hišico pod Smarno goro. (Še danes hišica stoji in nosi,

hišno številko Smarno 42). Tu je zdravil po homeopatskih metodah in tudi sicer pomagal ljudem, kjer je le mogel. Njegovi hišici se je reko tedaj »puščava«. Gradišniku pa so domačini rekli kar »prejor«, ker je bil pred upokojitvijo prior v svojem samostanu. V svoji hišici si je uredil kapelico pa še vrsto higienskih in varnostnih naprav. Biti je moral kaj svojevrsten možak, vendar zelo priljubljen med ljudmi.

Imel je posebno strast do pridigovanja in do govornišva sploh. Skoraj redno, vse nedelje in praznike, je hodil v letih 1826 do 1834 na Smarno goro asistirat duhovnom pri mašah. Ceravno Gradišnik ni bil pravi duhovnik, je vendarle smel na Gori pridigovati. Posebno v dneb, ko se je zaradi navala romarjev, moralo opraviti kar več maš po vrsti. Bil je Gradišnik znan širom po deželi kot goveč pridigar, v ožji družbi pa kot duhovit in šegav sogovorec. Tak pa je »doktor Faustus« tudi res lahko bil v pesnikovi in njegovih prijateljev družbi.

Leto 1837 je bilo za pesnika kaj žalostno. Kar drug za drugim so pomrli trije možje, ki jih je France tako ali drugače rad imel: 20. junija je umrl stric Jakob, 22. septembra oče Simen in 11. novembra »doktor Faustus« ...

Jakob Prešeren je umrl in bil pokopan na Smarni gori. Do l. 1850 je stal na njegovem grobu železen križ z vdolbino, ki jo je krasila pokojnikova oljna podobica. Tomo Zupan se je še spominjal te slike iz svojih mladih let: majhen mož s sivimi lasmi, oblečen v talar in roket. Grob Jakobov je bil prav blizu vrat, ki vodijo z grobišča v zakristijo. Zdad ni več ne groba ne nagrobnega križa.

ROMANCA O SMARNI GORI

Prešernov umetniški genij se je kar v dveh obsežnih pesnitvah dotaknil božjepotne gore.

Pesem »Smarna gora« spada prav v isto polemčno zvrst kot znana »Nebeška procesija«. S smarnogorsko pesnijo »v romarski viži« je hotel Prešeren osmešiti janzenistično gonjo zoper božja pota. Ceravno pesnik seveda ni mogel biti kak prepričan privrženec božjih poti, so ga vendarle jezili oni moralistični cerkveni oblastniki, ki so zatirali količkaj bolj vedre oblike ljudske pobožnosti. Z janzenisti pa je imel Prešeren že stare račune, saj so bili že dalj časa njegovi literarni nasprotniki.

Pesem o Smarni gori je bila zložena že l. 1843, a cenzor Kopitar jo je surovo zavrnil. Zato se je pesel širila

le v prepisih. Sele l. 1848, ko je izšel 5. zvezek Čbelice, je bila pesem prvič natisnjena. Obsega pa pesnitev osem osemvrstičnih kitic.

Druga Prešernova umetnična, ki ji je bila pobuda Smarna gora in ki bi se utegnila celo »puščavnika« Gradišnika dotikati, je »Romanca od Strmega gradu«, pesnitev v štirih delih. V eni izmed ohranjenih rokopisnih inačic ima romanca naslov »Pesem od zidanja cerkve na Smarni gori«.

Ko smo sedaj znova omenili svojevrstnega moža Gradišnika, bo kar prav, če omenimo pozabi še enega izjemno zanimivega skrbnika te božje poti. Mislimo na Petra Piacentinija, ki je bival na Gori od l. 1899 do l. 1911. Piacentinij je bil doma iz Furlanije, služboval pa je v piemontski pokrajini, v vaseh okrog Torina in Vercellija. Biti je moral svojeglav in uporen, tako da je bil celo suspendiran kot duhoven. Kruh si je moral poslej služiti kot vaški učitelj. Proti koncu življenja se je vrnil v duhovski stan in služboval v naših krajih. Imel je nenavadno veselje s konji. Kupoval jih je od Ciganov. Rad se je vozil s kolesljem, v katerega je zapregel kar več parov konj! Pokoj je Piacentinij preživel na Smarni gori. Umrl je kot popoln siromak, star 87 let.

Se ena posebnost! Od l. 1916 do l. 1926 je skrbel za maše na Smarni gori profesor šentvliške škofijske gimnazije Josip Prešeren, rojen l. 1888 v Smihelu pri Novem mestu.

SLIKARJI NA GORI

Prav posebno mlakavost za številne obiskovalce, pa najsi bodo romarji ali le izletniki, predstavljajo slike v šmarnogorskem svetišču. Največji delež ima seveda Matevž Langus, ki je slikal obe kupoli. Privlačnost teh fresk so tudi portreti 22 sodobnikov, ki jih je Langus vključil v svojo slikarjijo. Tudi sebe samega je upodobil poleg tedanjega vodiškega župnika Jerneja Arka. L. 1887 je te slike obnovil Matija Koželj. Svoji delež so prispevali še gluhonemi slikar Janez Potočnik, Gašper Goetzi in Jurij Subic.

Pobudo za res veličastno slikarjijo v cerkvi je dal duhovski naslednik Jakoba Prešerna, kurat šmarnogorski Anton Jamnik. To zvrsto tudi iz napisal v bohoričici, ki ga je naslikal Langus na stebel sredi freske:

»S pomozhjo romarjev so g. Jernej Arko, fajmošter v Vodizah, in g. Anton Jamnik, duhoven tukaj, vneti za zhašt Marije in lepoto te zerkve nevtrudneno skerbili da sim malo kuplo in veliki altar v l. 1842, veliko kuplo pa v l. 1846 in 1847 smalal. — Matevž Langus s Kamnje gorize na Gorenskem.«

Ko bomo spomladali spešili na Smarno goro, da pogledamo mogočni Langusov slikarski opus in da se z vrha razgledamo po vsej naši ožji domovini, ne smemo pozabiti, da je prav v tem kraju pod Smarno goro dne 22. julija l. 1941 počila prva partizanska puška na Slovenskem in s tem dala znak za vsenarodno vstajo in začetek osvobodilnega boja.

CRTOMIR ZOREC

PROBLEMI ŠOLSTVA

NAČELA

»Razvita« občina ne more rešiti niti

63 od 567 pregledanih učencev na osemletki A. T. Linhartova in Radovljici ali 11 odstotkov ima okvare na hrbtenici; morali bodo posečati ortopedsko telovadbo. V vrtnicu statističnih podatkov, ki osvetljujejo gospodarska gibanja in družbeno aktivnost, to številko prezremo. Radi govorimo le o naših uspehih. Navedena številka pa je na videz nepomembna in vendar grozljiva za vsakogar, ki ob njej pomisli, da gre za šoloobvezne otroke, za ljudi v času njihovega telesnega razvoja.

Prosvetni delavci v Radovljici so prepričani, da leži velik del krivde za takšno stanje v nemogočih pogojih, v katerih šola deluje. Šolski poslopji sta stari in preobremenjeni, saj se n. pr. v enem zvrsti preko dneva v sedmih učilnicah 500 in več otrok. Poslopje je bilo pred 15 leti prirejeno za šolo iz stanovanske hiše, zato so orostori

neprimerni za šolski pouk. Tudi pohištvo je dotrajano, pa še tega ni mogoče, zaradi pomanjkanja prostora razporediti tako, da bi ustrezalo starosti in velikosti otrok. Šola nima svoje telovadnice, 805 učencev, 148 vajencev iz vajeniške šole in vse sekcije športnega društva Radovljica imajo na razpolago telovadnico športnega doma. Tri

PO DRŽAVNEM PRVENSTVU V HOKEJU NA LEDU

Zakaj je bleda deseta zvezdica

Jeseničani so osvojili popolnoma zaslužno deseti zaporedni naslov državnih prvakov v hokeju na ledu. V tekmovalju so bili precej boljši od svojih nasprotnikov, vendar moramo povedati, da smo od njih pričakovali še zaneslivejšo zmago.

Njihova srečanja z ostalimi konkurenti dajo precej misliti — Jesenice : Partizan 3:1 (1:0, 2:1, 0:1), Jesenice : Olimpija 8:1 (2:1, 3:0, 3:0) in Jesenice : Medveščak 7:3 (2:0, 3:2, 2:1). Razlika v golih 18:5 sicer tudi ni slaba, a od Jeseničanov smo pričakovali predvsem lepšo in boljše igr.

V letošnji sezoni nas večkrat presenečajo novice z Jesenic. Več najboljših igralcev je zahtevalo izpisnico. Albin Felc se je, kot kaže, že dokončno odločil, da bo zapustil svoj kolektiv.

Zakaj naj bi bila bleda njihova deseta zaporedna zmaga na državnem prvenstvu? Predvsem zato, ker je jasno, da v kolektivu le ni vse v redu. Tu ne mislimo, da bi bila nesoglasja znotraj samega kolektiva ali pa da bi bila krivda za zaskrbljujoče dogodke na kolektivu. Mislimo predvsem na to, da ni v redu odnos, na katerega je našel, lahko bi rekli, naš odin kvaliteten hokejski kolektiv.

• Smo pred pričetkom svetovnega prvenstva v hokeju na ledu. Ali ni čudno in nenavadno, da bodo Jesenice stale vsem dogodkom ob strani? Ali ni nenavadno, da ni bilo mogoče zagotoviti sredstev za pokrito drsalnice v Kranju, kjer se je pokazala največja potreba in kjer se je tudi že pokazala koristnost vlaganja in polno razumevanje za ta šport? • Ko smo govorili z Jeseniškimi funkcionarji, so nam

dejali, da so zadovoljni z odnosom hokejske zveze, ker je dovolila, da bodo njihovi igralci lahko nastopili v ekipi v tekmovalju za pokal evropskih prvakov. Mislimo, da je takšno dovoljenje vseeno premalo in da je zveza dolžna Jeseničanom veliko več in ne samo dovoljenje in C skupino na svetovnem prvenstvu.

Seveda se sedaj ne da narediti ničesar več. To nam pove le to, kakšen je odnos zveze do kolektiva.

Drugo je vprašanje odnosa samih Jeseničanov do njihovega hokeja. Čeprav so ljudje že velikokrat dokazali svojo dobro voljo, vseeno izgleda, da kolektiv ne more zagotoviti nekaterim igralcem tistega, kar so od njega pričakovali. Funkcionarji pravijo, da se bodo morali pač na Jesenicah odločiti do kakšne meje naj razvijajo svoje kvalitete.

Izgleda, da so v »igro« okoli izpisnice Jeseniških igralcev vpleteni tudi ostali hokejski klubi. Čeprav na Jesenicah nimajo dokazov o »nagovar-

janju« s strani funkcionarjev, pa vedo povedati, da to vlogo opravljajo ostali igralci na pripravah reprezentance. Po številu zahtev za izpisnico lahko zaključimo, da jo uspešno.

Ko smo Jeseničane vprašali, če zaradi teh pojavov obstaja možnost, da bi izgubili prinač, so odgovorili, da za to ni bojazen. Pravijo, da imajo na »zalogi« celo vrsto mladih igralcev. Hokej je kolektivna igra, v kateri zmage ne prinašajo posamezniki, vendar če bo do napovedanih selitev res prišlo in če se bo to nadaljevalo, bomo vseeno morali v hokejskih kolektivih pričeti šteti koliko je Jeseničanov in koliko domačih igralcev, kot je to slučaj pri nekaterih nogometnih ekipah.

• Čestitamo Jeseničanom za osvojitve naslava prvaka. • Njihova zmaga je rezultat večletnega naporenega dela. • Zaradi tega smo mnenja, da nima nihče pravice, da meče bled sijaj na njihovo deseto zvezdico. Vsak, ki poskuša ribariti v kalnem, naj si jih vzame za zgled in sam vzgoji svoje kvalitetne igralce. To je težavnejša pot, vendar je edina moralna opraviljiva. P. Colnar

V KRANJSKI OBČINI

Občni zbori strelskih družin

V teh dneh se vrstijo v kranjski občini redni letni občni zbori strelskih družin. Po dosedaj opravljenih zborih lahko sklepamo, da bodo le ti letos dokaj bolj živahni od občnih zborov prejšnjih let. Pri tem ne gre za toliko večjo dejavnost in vnemo za ta šport, ampak se strelske organizacije vedno bolj borijo z različnimi težavami, predvsem finančnimi.

V kranjski občini je 24 strelskih družin z nad 2200

člani. Vendar kranjski strelci nimajo urejenega potrebnega strelišča. Načrti in lokacija zanj se pripravljajo domala 13 let. Kljub težavam pa imajo doma in na tujem izredno lepe uspehe, zlasti kar zadeva malokalibrsko orožje. Kar zadeva prostore, pa se jim obetajo boljše časi, saj jim je občina Kranj dodelila poslovno stavbo na Hujah, ki jo bodo preuredili v »Strelski dom«. — č.

NA EKIPNEM NAMIZNOTENISKEM PRVENSTVU SLOVENIJE

Kranj pred Triglavom

V Svažišču je bilo odigrano finalno tekmovalje za prvenstvo Slovenije v namiznem tenisu. Za največje presenečenje so poskrbeli mladi igralci Kranja, ki so osvojili drugo mesto. Tako so gorenjski klubi Kranj, Triglav in Jesenice zasedli drugo, tretje in četrto mesto.

Rezultati srečanj gorenjskih klubov: Kranj (Olimpija 1:5, Triglav 5:4, Ilirija 5:0, Ljubljana 5:2, Jesenice 5:0, Maribor 5:3, Fužinar 5:0); Triglav (Ljubljana 5:3, Jese-

nice 5:2, Ilirija 5:0, Fužinar 5:0, Maribor 5:0, Olimpija 1:5), Jesenice (Olimpija 0:5, Ilirija 5:3, Fužinar 5:2, Maribor 5:2).

• V igri ženskih ekip ni prišlo do tako velikih presenečenj. Tudi v tej konkurenci je zmagala Olimpija, 2. Jesenice, 3. Triglav, 6. Kranj.

Kranjska gora sedma

• V Beogradu je hokejska ekipa Kranjske gore zasedla na drugem finalnem turnirju sedmo mesto. Po sameznem srečanju so odigrali z naslednjimi rezultati: Mladost 4:2 (2:2, 2:0, 0:0), Beograd 6:6 (3:2, 0:2, 3:2) in Crvena zvezda 1:2 (1:1, 0:0, 0:1). Razlika v golih 11:10.

SMUČARSKI TEKI

Kerštajn zmagovalec

Na preglednem tekmovalju v smučarskih tekih je v Kranjski gori zmagal Ratečan Kerštajn pred reprezentantom C. Pavčičem.

Med starejšimi mladinci so bili najuspešnejši tekmovalci iz Goej, saj sta Jakopič in Dornik osvojila prva oziroma drugo

mesto. Pri mlajših mladincih je zmagal Pintar iz Jesenic, a pri članicah Pšenica iz Mojstrane.

V RADOVLJIŠKI OBČINI IN PRAKSA

najnujnejših problemov šolstva

leta, kolikor je trajala obnova te telovadnice, pa so bili otroci brez pouka telesne vzgoje. Preureditev stanovanjske hiše v šolo pred 15 leti in obnova telovadnice je vse, kar je Radovljica, kljub razvoju mesta, dobila na področju šolstva. Problem šole v Radovljici pa ni edini v občini. Podobno je s šolskimi prostori tudi na Bledu in v Bohinju.

• Radovljiško občino vedno obravnavamo kot razvito občino, ker pač leži na področju relativno razvite Gorenjske. V sistemu delitve proračunskih sredstev v preteklih letih, ki je temeljil na subjektivni oceni potreb posamezne občine pa nikdar ni bilo dovolj sredstev za gradnjo

šole v Radovljici. Vse prošnje, analize in opozorila so bila doslej zaman. Ali bo zaman tudi prošnja učiteljske zbornice, podpisane od 433 roditeljev, naslovljena te dni na skupščino občine? Ali pa more skupščina sploh kaj ukreniti? Odvisno je od tega, kakšen bo njen proračunski položaj v prihodnjem letu. Ta pa bo, kot kaže, vse prej kakor rožnat.

Prenašanju pristojnosti in nalog na občine ni sledila prepogozdelitev sredstev. Od demokratičnega zakonskega načela, da vsaka politična skupnost samostojno predpisuje obveznosti v skladu z možnostmi gospodarstva na svojem območju, je ostala občinam samo pravica, da samostojno predpišejo pri-

spevke do omenjene stopnje, v okviru katere sta si zveza in republika že zagotovili kritje svojih potreb. Z drugimi besedami to pomeni, da so zagotovljena sredstva za opravljanje državnih funkcij, da pa je ostalo odprto financiranje širokega področja, ki je prepuščeno komunam.

Kje je torej rešitev? Ali naj si komuna Radovljica prizadeva priti kot sedemindeseta na listo dotiranih občin v Sloveniji? Ali je pa merilo razvitosti, ki je bilo doslej usodno za radovljiško občino, res samo narodni dohodek, ki ga znamo kasneje preporezdeliti na vse mogoče načine in od katerega ostaja tistemu, ki ga ustvarja, premalo, da bi se sam razvijal? Ali ni merilo razvitosti tudi stanje šolstva in družbenih služb nasprotno? In, ali se ob problemu šolstva res ne zavedamo, da pet v visoko produktivnost, v humane odnose med ljudmi, do zavestnega odločanja samoupravljajcev, vodi lahko samo pre-

ko oblikovanja in vzgoje ljudi, preko spoznavanja naravnih in družbenih zakonitosti in preko resničnega znanja, ki ga že otroci dobijo v šolah.

Grešili bi, če bi krivdo za stanje šolstva v radovljiški občini iskali samo izven občine. Tudi v radovljiški občini so zrasli spomeniki: festivalna dvorana na Bledu, sanacijske naprave za blejsko jezero in številni drugi objekti, ki bi jih moralo financirati gospodarstvo. Vsi ti objekti so zrasli mimo volje in odločanja občanov, bolj po sugestijah vplivnih posameznikov.

Prebivalci Radovljice z zavistjo spremljajo vsakodnevna poročila v tisku in RTV iz drugih področij: pričeli bodo graditi novo šolo, ... pred dograditvijo nove šole, ... odprli so novo šolo ...

Sprašujejo se, kje so te občine dobile sredstva in nemočni lahko podpišejo samo prošnjo — obtožbo dosedanjega načina delitve sredstev med političnimi skupnostmi,

Irgovsko podjetje z lesom, lesnimi izdelki in pohištvenim

»LESNINA«

Ljubljana, poslovna enota

KRANJ,

Titov trg 5, razglašeno delovno mesto

DELAVCA

za skladiščno in transportna dela.

Pismene ponudbe je poslati na gornji naslov z navedbo dosedanjih zaposlitev v obliki prepisa iz delovne knjižice.

Razglas velja do zasedbe delovnega mesta. Prednost majo kandidati s stanovanjem v Kranju oz. bližnji okolici, ker podjetje ne razpolaga s stanovanji.

OB POL DESETIH V NASOVČAH

Neprevidnost poplašali s smrtjo

V petek zvečer ob 21.25 se je pripetila na cesti Moste—Kranj huda prometna nesreča, ki je terjala dve smrtni žrtvi, tretji pa je utrpel hude telesne poškodbe. Materialna škoda na vozilih znaša okoli 600 tisoč dinarjev.

Proti Brniku so se peljali z osebnim avtomobilom KR 14-90, voznik Anton Zvab iz Kranja in sopotnika Anton Eržen, prav tako iz Kranja ter Vladimir Kramar iz Vodice. Pred osebnim avtomobilom KR 14-90 je peljal voznik kongske vprege 18-letni Albin Zagred iz Topol. Voz je imel naložen z deskami in dvema štedilnikoma, bil je pravilno osvetljen z belo in rdečo lučjo ter vozil po skrajni desni strani ceste. Za njim je pripeljal Zvab. Voznik vprege je opazil, s kakšno hitrostjo prihajal za njim osebno vozilo in to naravnost proti njemu. Zato je hitro odskočil z voza. V tem trenutku je prišlo do trčenja. Osebni avto se je zaletel s čelno stranjo v zadnjo stran voza. Deske so razbile sprednje steklo avtomobila in udarile vse tri potnike v zgornji del telesa. Ugotovili so, davoznik sploh ni uporabil niti nožnih še manj pa

ročnih zavor tako, da se je zaletel s polno hitrostjo v vprežni voz. Sopotnika Eržen in Kramar sta bila takoj mrtva, voznik Zvab pa je bil hudo telesno poškodovan, vendar pa je že izven življenjske nevarnosti. Po mnenju članov TNZ je nesreči botroval alkohol, kajti v nasprot-

nem primeru bi se nesreča lahko pripetila samo takrat, če bi nastala na vozilu tehnična napaka, te pa v tem primeru ni bilo. Avtomobil je bil še dve uri po nesreči pravilno osvetljen.

Kot smo zvedeli je imel Kramar v krvi 1.30 promile in Eržen 1.75 promile alkohola. Za voznika nismo zvedeli podatkov.

● Tudi ta vožnja je bila ena
● izmed tistih, ki se z vese-
● ljem prične in s smrtjo
● konča, predvsem zaradi al-
● kohola. — J. JARC

NAJVEČ NESREČ V NEDELJO

Velika materialna škoda

V nedeljo so bile skoraj vse ceste po Gorenjski precej poledenele. Zaradi tega se je pripetilo tudi veliko prometnih nesreč. Skupno je bilo ta dan enajst nesreč, od tega zaradi poledice devet. Materialna škoda znaša nekaj nad dva milijona dinarjev.

NEPREVIDNOST PRI VOŽNJI

Iz Kranjske gore proti Jesenicam se je peljal avstrij-

ski državljani z vozilom K-5661-A. Peljal je precej po sredini ceste. Nasproti mu je pripeljal voznik osebnega avtomobila LJ 257-37. Zaradi poledenele ceste in še večje neprevidnosti avstrijskega državljanja sta vozila trčila. Na obeh avtomobilih znaša materialna škoda okoli 250 tisoč dinarjev. Na srečo se ni nihče poškodoval.

AVTOBUS V »KLETKI«

Voznik avtobusa LJ 14-05 je pripeljal iz Kranjske gore proti Jesenicam. Ko je prišel v neposredno bližino železniških zapornic v Kranjski gori, so se iste pričele nenadoma spuščati. Voznik je pritisnil na zavore, vendar zaradi poledenele ceste ni mogel zaustaviti. Prvo zapornico je zlomil, ker pa je obstal na progi, nasproti pa je prihajal vlak. Je z avtobusom zapeljal naprej in polomil še drugo zapornico. V nasprotnem primeru bi bilo trčenje z vlakom neizbežno. Škoda na vozilu znaša 150 tisoč dinarjev, na zapornicah pa še ni ugotovljena.

PREVRNEN AVTOMOBIL

Skozi Mavčiče je peljal voznik osebnega avtomobila LJ 78-40. Pri hiši nasproti osnovne šole ga je zaradi neprimerne hitrosti in poledenele ceste ter izrabljenih gum začelo zanašati tako, da se je zaletel v vogal hiše, od tu pa se je odbil in prevrnil na desni bok. Pri nesreči je bil voznik lažje poškodovan, škoda pa so ocenili na 100 tisoč dinarjev.

PRVA ODLOČITEV:

3 leta strogega zavora

● V predzadnji številki Glasa smo poročali o kazni-
● vem dejanju obtoženega
● poslovođa poslovalnice s
● pohištvo trgovskega pod-
● jetja »Preskrba« iz Tržiča
● Branka Klemenčiča. Poro-
● čali smo tudi, da bomo v
● današnji številki objavili
● odločitev kranjskega okro-
● žnega sodišča o višini kaz-
● ni.

● Petčlanski senat pod pred-
● sedstvom sodnika Jožeta
● Vidmarja, ga je za kazni-
● va dejanja obsodil na
● enotno kazen, in sicer tri

● leta strogega zavora. Poleg
● tega mora povrniti znesek
● v višini 1.044.870 dinarjev,
● ki ustreza doseženi pre-
● moženjski koristi ter ne-
● katere manjše zneske po-
● sameznim ljudem. Posto-
● pek se bo verjetno nada-
● ljeval na Vrhovnem sodi-
● šču SRS, kamor se bo
● obtoženec pritožil. —jj

ZVEDELI SMO

● Ta teden bo na okrož-
● nem sodišču v Kranju pet
● sodnih obravnav in sicer tri
● zaradi velikih tatvin in dve
● zoper splošno varnost, to je
● zaradi prometnih nesreč.

● V Podnartu v kulturnem
● domu bo danes (sreda) zve-
● čer ob 19. uri predavanje Bo-
● jana Cebulja: Krížem po Ev-
● ropi.

● Upravni odbor železarn
● je na svoji seji sprejel sklép,
● da nagradi na predlog oddel-
● ka socialno zdravstvene služ-
● be pri kadrovskem sektorju,
● Franceta Prešerna za požrtvo-
● valno službovanje z ročno
● uro. O njem smo pisali pre-
● teklo sredo in sicer, da v
● 42 letih ni bil nikdar bolan.
● Tudi letošnji novoletni
● sejem v Kranju je dobro
● obiskan. Tudi promet je do-
● kaj dober.

● Po statističnih podatkih
● je bilo v kranjski občini od
● septembra 1962 do septembra
● 1965 organiziranih 738 izobra-
● ževalnih akcij. Akcije so tra-
● jale skupno 5.299 ur in se jih
● je udeležilo 28.422 slušateljev.

● Na Gorenjskem imamo
● 13.317 turističnih ležišč. Od
● tega jih je v gostinstvu 3.150,
● v počitniških domovih 2.319,
● planinskih domovih 1.699, za-
● sebnih sobah 5.221, klimatskih
● zdraviliščih 676 in v ostalih
● dejavnostih 252. —jj

NI SE POBOLJŠAL, ČEPRAV JE BIL ŽE KAZNOVAN

Ali ga bo kazen spametovala?

Pred dnevi je bila na okrožnem sodišču v Kranju sodna obravnava proti 21-letnemu Milanu Končanu. Obtožnica ga je bremenila vloma.

Tako je 2. novembra letos vdrl v bife TD Kranjska gora »Za gmajnico«. V njem je vzel večjo količino cigaret, vžigalice, razne pijače in podobno, in skupni vrednosti nekaj nad osem tisoč dinarjev.

Z ročajem kuhinjskega noža je razbil steklo na malem prodajnem okencu. Zatem je z notranje strani odprl okno in zlezal v bife. Sodišče ga je obsodilo na enotno

kazen 1 leto strogega zavora. Tako visoko kazen so mu dosodili zaradi tega, ker je pred časom že bil kaznovan z zaporno kaznijo štirih mesecev, ki mu jo je dosodilo Občinsko sodišče na Jesenicah in je še ni prestal. Tudi na Jesenicah je bil kaznovan zaradi podobnih dejanj in odvzema tujega motornega vozila.

V kazen se mu všteje tudi pripor in preiskovalni zapor.

ROPALA STA PO GORENJSKI

Kokra »ujela vlomilca«

Ko je odpovedal sledilni pes, je priskočila na pomoč Kokra

V novembru sta bila prijavljena dva polzkusa vloma. V Škofji Loki je v noči od 23. na 26. november neka ženska preprečila polzkusa vloma v skladišče tobaka, 29. novembra pa je Francka Štular preprečila vlomilca, ki je vlamiljal v njeno stanovanje v Britofu.

Ko so pričeli iskati vlomilca, jim je bil edini kazipot opis obeh žensk. Vedeli so le to, da gre za mlajšega možkega. Tokrat je pri iskanju pomagal slučaj.

Ko so se organi za notranje zadeve vračali iz Britofa, so zapazili na polju med Predošljami in Brdom mlajšega možkega, ki je tekel. Ker jim je bil sumljiv, so ga ustavili. Osemnajstletni R. B., delavec brez zaposlitve, iz Pongraca pri Celju jim je takoj priznal polzkusa vloma in povedal, da je »delalec z brezposelnim delavcem T. K. iz Novega mesta.

T. K. so pričeli iskati s sledilnim psom. Pes jih je pripeljal do Kokre pred katero je ostal nemočen. Voda je zabisala sledove in prepričani so bili, da jim je za nekaj dni vlomilec ušel.

1. decembra so vaščani iz doline Kokre zaslili kljce na pomoč. O tem so obvestili notranjo upravo, ki je prišla skupaj z gasilci reševati »ponesrečenca«. T. K. se je med pobegom skrčil v vdolbino ob Kokri in je nameraval počakati, da se raziskovalci umaknejo. Med tem časom pa je

pričela naraščati Kokra. Toliko je narasla, da je zaprla izhod vlomilcu, ki je bil prisiljen poklicati na pomoč organe za notranje zadeve.

Pri nobenem od vlomilcev niso našli večje vsote denarja, čeprav je T. K. priznal, da je naredil vlome tudi pri Zalcu, Velenju in Novem mestu v vrednosti 600.000 dinarjev, ker sta naropane vrednosti prej »zapravila«. Zanimivo je, da pri njunem velkem nakupovanju (v glavnem v gostilnah) nihče ni posumil od kod jima toliko denarja.

Zadevo so odstopili javnemu tožilcu. P. C.

Poravnajte
letno
naročnino
„GLASA“

prodaja

Frizerji! Prodaj 3 rabljene haube za sušenje las, Heda Simunac, Kranj, Koroška 16 6456

Prodaj jabolka in 100 kg težkega prašiča. Zg. Brniki 96, Cerklje 6490

Prodaj 80 basno klavirsko harmoniko s sedmimi registri ali pa zamenjam za moped z doplačilom po dogovoru. Ziri 110 6491

Prodaj pralni stroj REX nov uvožen. Naslov v oglasnem oddelku 6492

Prodaj plemenskega vola. Rovte 12, Podnart 6493

Prodaj brejo mlado kravo. Cerklje 57 6494

Prodaj slamoreznico, želez. ne brane in pakelj. Jež Jenko, Vodice 127 6495

Prodaj junico, težko 450 kg, ki bo čez 14 dni teletila. Pivka 11, Naklo 6496

Prodaj večjo količino streš. ne opeke (bobrovec). Novogradnja, Kranj, Partizanska 1 6497

Prodaj 150 kg težkega prašiča. Sp. Brnik 37, Cerklje 6498

Prodaj 6 tednov stare prašičke. Praprotna polca 11, Cerklje 6499

Prodaj 200 kg težkega prašiča in 7 m suhih trdih drv. Sr. vas 50, Senčur 6500

Prodaj prašiča za zakol. Britof 84, Kranj 6501

Prodaj 6 tednov stare prašičke. Moše 13, Smednik 6502

Strešno opeko 1800 kom. cementno, ugodno prodaj. Smedniška 23, Kranj 6503

Prodaj prašiča za zakol. Voglje 49, Senčur 6504

Prodaj dobro ohranjeno motorno slamoreznico. Grad 43, Cerklje 6505

Prodaj prašiča za zakol, 150 kg težkega. Kranj, Jezerska c. 92 6506

Prodaj dve telci za pleme. Kranj, Zasavska c. 30 (Oreh) 6507

Prodaj telico v devetem mesecu brejo. Bohine Valentin, Ljubno 22, Podnart 6508

Prodaj nekaj zimskih jabolk. Rebernik, Senturška gora 24, Cerklje 6509

Prodaj 160 kg težkega prašiča. Voglje, Kurja vas 95, Senčur 6510

Prodaj prašiča za zakol. Sp. Brnik 34, Cerklje 6520

Prodaj prašiča za zakol. Naslov v oglasnem oddelku 6511

nastala

Preključem neresnične besede, ki sem jih izrekel dne 14. 12. 1965 Jožici Murn iz Golnika. Stefe Franc 6516

Na Visokem sem izgubil desno usnjeno rokavico. Proti nagradi vrniti Visoko 78, Senčur 6517

Rahim 200.000 din posojila. Vrnem v 4 mesecih s 50.000 din obresti. Naslov v oglasnem oddelku 6518

Za družbo silvestrovanja iščem starejšega, dobrodušne.

ga inteligenta. Ponudbe poslati pod »Domaci kotiček« 6519

Večja mlza in gredenco poceni prodaj. Kranj, Ručignjeva 20 6459

Ugodno prodaj peč na plinsko olje. Kosmač, Kranj Kurirska pot 33 6465

Prodaj belo samsko opravilo. Anica Jensterle, c. JLA 6, Kranj 6467

Ugodno prodaj dobro ohra. njen osebni avto Opel-Record 57, ki je bil pred 5 meseci v generalni reparaturi in pleksanju. Dr. Hrlbernik Ivan, Kranj, Stražiška 6 6521

PODJETJE ZA PTT PROMET KRANJ

razpisuje za dne 28. decembra 1965

javno dražbo

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. osebni avto ZASTAVA 750

— karamboliran, prevoženih cca 5.000 km, leto izdelave 1964, izključna cena

750.000 din

2. Dostavni avtofurgon DKW,

nosilnost 1 tona, v voznem stanju, leto izdelave 1958, generalno popravljen v letu 1965, izključna cena

500.000 din

Javna dražba bo navedenega dne v Kranju na Sejmišču številka 2 in sicer od 8. do 9. ure za družbeni sektor, od 9. do 12. ure pa za zasebnike. Ogled avtomobilov, ki bodo na javni dražbi, je možen dne 27. decembra 1965 od 8. do 12. ure na istem mestu, kjer bo dražba.

Na javni dražbi ne morejo sodelovati kot kupci delavci Podjetja za PTT promet Kranj.

Podjetje za PTT promet KRANJ

OBLETNICA

Mnogo prezgodaj nas je zapustil naš ljubljani

METOD KRIŽNAR

gozdni tehnik

V globoki žalosti se spominjamo dne 20. 12. 1964, ko je za vedno brez besed odšel od nas, naš nad vse dobri ljubeči mož, oče, sin, brat, stric in zet.

Globoko žalujejo: žena Ivanka, sin Bojan, hčerka Vanda, oče, mati, sestre Cirila, Angela z družino, brat Milan z družino in tašča.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo, da nas je nenadoma in za vedno zapustila naša draga mama, stara mama, sestra, teta, tašča, svakinja

FRANČIŠKA ŠENK

Pogreb naše drage pokojnice bo v četrtek, dne 23. 12. 1965 ob 15. 30 uri izpred hiše žalosti, Kranj, Ručignjeva 3.

Žalujejo otroci: Tilka in Franci z družinama ter Ivica in Janko, zet in snaha, vnuki, vnučkinje sestre Marija in Manca v imenu ostalega sorodstva.

Ob nenadni in težki izgubi dragega in skrbnega moža in strica

CIRILA ČRNVCA

iz Zadrtage 7, p. Duplje

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste v tako velikem številu prihiteli, da ga spremite na njegovi zadnji poti v mirni dom.

Posebej se zahvaljujem č.g. župniku iz Dupelj za tolažbo in pogrebne obrede. Iskrena hvala družinam: Jerajevi in Koseljovi za vso pomoč. Hvala za številne vence, pevcem za žalostinke in noscem.

Se enkrat iskrena hvala!

Zalujoča žena Francka in sorodniki

OPEKA UGODEN NAKUP OPEKA

LASTNIKI DEVIZNIH SREDSTEV!

LJUBLJANSKE OPEKARNE, Ljubljana, C. na Vrhovce 2

Vam nudijo priložnost za nakup

vseh vrst opečnih izdelkov

po zelo ugodnih cenah.

Za dobave vseh vrst opeke izkoristite

poseben popust

Vse informacije o načinu in plačilu dobite v prodajnem oddelku podjetja osebno ali po telefonu 20-965.

Bogat asortiman, dobava promptna.

OPEKA UGODEN NAKUP OPEKA

POSREDUJEMO PRODAJO

I. karamboliranega osebnega avtomobila

VOLKSWAGEN,

leto izdelave 1965 in s prevoženimi 4700 km

Začetna cena

Din 1.500.000.—

II. karamboliranega osebnega avtomobila

ZASTAVA 750,

leto izdelave 1965 in s prevoženimi 5000 km

Začetna cena

Din 800.000.—

Ogled vozil je možen vsak dan od 7. do 14. ure pri ZAVAROVALNICI KRANJ. Pismene ponudbe sprejema ZAVAROVALNICA KRANJ do petka, 24. 12. 1965 do 12. ure.

Podjetja - ustanove

ZGP

Mladinska knjiga

Kranj, Maistrov trg 1

vam nudi

v svojem skladišču na debelo

— pisarniški in tehnični material

— pisalne in računske stroje po grosističnih cenah.

Izkoristite ugodno priložnost!

Potrošniki!

Ugoden nakup noveletnih daril vam nudimo v prodajalni Delikatosa na Maistrovem trgu v Kranju.

Od 15. do 31. decembra 1965 nudimo gospodarskim organizacijam, ustanovam in ostalim potrošnikom pri nakupu noveletnih daril za vrednost 5.000,— din 5% popusta.

Vsa darila pakiramo po vaši želji in odpremljamo na zahtevane naslove.

Pohitite z nakupom noveletnih daril v Delikatosi Kranj.

Kegljaški klub

Triglav Kranj,

Sejmišče 3

Sprejme pridno

MLADO DEKLE

za postavljanje kegljev v popoldanskem času. Oglasiti se je vsak torek in četrtek v popoldanskem času na kegljišču!

GLAS v vsako hišo

kupim

Kupim 2 m suhih bukovih drv. Jereb, Sr. Bitnje 17, Zabrnica 6512

Kupim salonit plošče, nove ali rabljene. Naslov v oglasnem oddelku 6513

Kupim bukove plohe, vsako količino. Zg. Bela 6, Predvor (Hafner) 6514

Kupim vprežni obračalnik za seno in vprežne grablje. Rozman Stane, Smednik 10 6515

GLAS

V KOMUNALNI BANKI ŠKOFJA LOKA

Zmanjšana posojila in povečane hranilne vloge

Po podatkih Komunalne banke v Škofji Loki, so se v desetih mesecih letošnjega leta na območju škofjeloške občine zmanjšali potrošniški krediti za 15,5 odstotkov, hranilne vloge pa so se v enakem razdobju povečale za 5 odstotkov.

Potrošniški krediti, ki so 1. januarja znašali 772 milijonov dinarjev, so se do 31. oktobra zmanjšali na 652 milijonov din. Največje zmanjšanje je zabeleženo pri kreditih za dobo enega leta (za 54 odstotkov) in za dobo dveh let (za 62 odstotkov). Tudi krediti za dobo treh let in krediti za nakup avtomobilov so se zmanjšali. Turistični krediti pa so se povečali iz 5 na 27 milijonov din.

Hranilne vloge pa so v ena-

kem razdobju znašale na dan 1. januarja 416,7 milijonov din, do konca meseca oktobra pa so se povečale na 439 milijonov din. Število vlagateljev se je povečalo za 300.

Ce primerjamo hranilne vloge s potrošniškimi krediti vidimo, da so 1. januarja hranilne vloge krile samo 54 odstotkov potrošniških posojil, medtem ko so jih konec oktobra že 67 odstotkov.

V. P.

JESENICE:

Za ljubitelje tehnike in znanosti

V soboto in nedeljo so v kino dvoranah na Jesenicah in Koroški Beli predvajali zanimive znanstvene in tehnične filme iz Sovjetske zveze, Danske, Indije, Poljske in Nemške demokratične republike. Predstave so bile namenjene predvsem mladini, in sicer višjim razredom osnovnih šol, srednjih strokovnih šol in gimnazije, kakor tudi ostalim ljubiteljem tehnike in znanosti. Program kratkih filmov je pripravil občinski odbor ljudske tehnike s pomočjo Železarn, društva inženirjev in tehnikov ter zavoda za zaposlovanje in zavoda za prosvetno pedagoško službo.

ZA POPLAVLJENCE VEČ KOT 6 MILIJONOV

Občinski odbor RK na Jesenicah — štab za zbiranje pomoči poplavljenecem — je v glavnem zaključil z akcijo. Občani so darovali v denarju, oblačilih, pohištvo, živilih in raznih gospodinskih predmetih 6.237.800 din. Pri akciji so se posebno izkazali prebivalci kot tudi člani osnovnih organizacij RK na Plavžu, v Kranjski gori, na Javorniku, Dobravi in drugod. Predmete so zbrali na sedežih osnovnih organizacij, od koder so jih s kamioni prepeljali do skladišč Glavnega odbora RK v Ljubljani. Štab za zbiranje pomoči je zelo hvaležen sekciji za vzdrževanje proge in komunalnemu servisu, ki sta s svojimi kamioni te prevoze izvešila brezplačno.

B. B.

OBRAZI IN POJAVI

KAJ JE SKUPNOST?

Prebivalci Visoč in Hudega grabna so z lastnimi sredstvi zgradili električno napeljavo. Vsak je prispeval od 40 do 60.000 dinarjev. V vaseh je zagorela električna žarnica.

To je bilo leta 1957.

Nekateri se niso strinjali z gradnjo. Dejali so, da je država dolžna napeljati elektriko brezplačno. Pri akciji niso hoteli sodelovati.

Minila so leta.

Dva prebivalca, ki nista gradila napeljave se želita priključiti na omrežje.

Zbor volilcev je določil, da morata vplačati 50.000 din, ker pač nista pomagala graditi. Eden se je strinjal, a drugi se je pritožil na občinsko skupščino.

Država je dolžna brezplačno »narediti«
elektriko?

Kaže, da bo njegova obveljala. Upravni organ skupščine je namreč rad ali nerad moral privoliti v nje-

govo zahtevo. V to ga je prisilil pravni akt. Sklep o delih in samoprispevku, ki so ga sprejeli prebivalci, namreč ni bil objavljen v Uradnem vestniku...

Prebivalci so ogorčeni! Ali ima skupnost sploh kakšno besedo? Kaj je sploh skupnost? Zakaj naj sploh še prihajajo na zборе volilcev?

Enak problem je nastopil tudi pri gradnji vodovoda, ki so ga gradili eno leto prej.

Sedaj so se pripravljali, da s samoprispevkom obnovijo električno napeljavo. Vsak bi moral vložiti z delom ali pa plačati 10.000 dinarjev.

Ali ne bi bilo tudi njim bolje počakati in kasneje zahtevati, da jim delo opravijo brezplačno?

Kdo jim pa kaj more? Kdo naj jih sploh še sili, da bi nekaj naredili? Skupnost!? Kaj pa je sploh to skupnost?

P. Colnar

Požrtvovalnost prebivalcev

V Čadovljah pod Storžičem je bila v soboto (18. decembra) zvečer slavnostna seja sveta krajevne skupnosti Trstenik ob zaključku komunalnih del na tem območju, ki so ji prisostvovali tudi predstavniki občine Kranj in družbeno političnih organizacij. V letošnjem letu so namreč dosegli pri komunalnih in drugih delih izreden uspeh, s katerim se lahko ponaša malokatera skupnost. Največ so naredili prebivalci Čadovelj in Zabelj, čeprav sta obe vasi po številu hiš najmanjši.

Eno največjih del je bila prav gotovo ureditev vaške

kanalizacije. Vsa dela so v glavnem opravili sami prebivalci Čadovelj. Drugo pomembnejše delo je bilo opravljeno pri predstavitvi ce-

ste v Čadovljah, kjer so pomagali tudi prebivalci Zabelj. V Čadovljah so uredili tudi most in opravili še druga dela. — č.

JE RES ALI NE?

Kamnik na Gorenjskem

Ni davno tega, ko smo pisali o »Kamniku na Gorenjskem«
z dokazovanjem, da ta kraj po vseh geoloških, geografskih, turističnih in drugih vidikih vsekakor sodi med našo Gorenjsko.

Morda je prav to dalo povod, da v Kamniku še več govorijo o nujni cestni povezavi z Gorenjsko. Ta je sedaj okrnjena prav zaradi 7 kilometrov ceste iz Kamnika preko Podgorij do Most, Samo ta del ceste bi bilo treba urediti za promet in povezava z Gorenjsko bi bila urejena. V Kamniku menijo, da bi potem lahko neko prometno podejtte vzpostavilo redno avtobusno zvezo med Kamnikom in Kranjem, ki bi po njihovi oceni, bila prav gotovo donosna. Kamničani si večkrat želijo na primer na letališče Brnik, na Bled itd. Tudi kot obmejni kraj nimajo prehoda in so vezani na Ljubelj oziroma Jezerko. Hkrati je brez dvoma tudi med gospodarskimi organizacijam v tem delu precej problema.

● Ker je že bilo večkrat govora o ureditvi te ceste in ● je vse ostalo na slepem ● tlu, pravijo šegavi Kamničani, da je prav to do-

● kaz, da oni niso del Gorenjske oziroma, da jih ● ostali del te regije ne šteje ● je v svoj krog. K. M.

OGLAŠAJTE V »GLASU«!

GLAS

Izdaja in tiska CP - Gorenjski tisk - Kranj, Koroška cesta 8. Naslov uredništva: Kranj, Cesta Staneta Zagarja 27 in uprave: Kranj, Koroška cesta 8. Tekoči račun pri NB v Kranju 515-1-135. Telefoni redakcije: 21-835, 22-152 uprava in tiskarna 21-190, 21-475, 21-897. Naročnina letno 2000, mesečno 170 dinarjev. Cena posameznih števil 40 din. Mali oglasi za naročnike 40, za nenaročnike 50 din beseda. Neplačanih oglasov ne objavljamo

Kakor po vsej naši domovini so tudi pripadniki kranjskega garnizona JLA letos dostojno proslavili svoj Dan armije. Poleg osrednjih prireditev v Domu JLA so vojaki obiskali mnoge kolektive, se tam seznanjali z delom, življenjem in zaslugom, zlasti pa o produktivnosti, o samoupravljanju in podobno. Zelo priprčni pa so bili njihovi obiski po raznih šolah in še posebno obiski pionirjev in vojašnic Staneta Zagarja. Mali obiskovalci so si ogledali razno orožje, zatem pa ob zakuski napeto poslušali starešine, ki so pripovedovali o življenju v kasarni